

KONCEPCE ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY PARDUBICKÉHO KRAJE

**PARDUBICKÝ
KRAJ**

2007

1. METODOLOGIE	3
1. 1. DEFINICE POJMŮ, SEZNAM ZKRATEK	3
1. 2. EVVO V LEGISLATIVĚ, POVINNOSTI KRAJŮ V TÉTO OBLASTI	7
1. 3. METODIKA ZPRACOVÁNÍ	14
1. 4. VÝCHOZÍ MATERIÁLY	15
1. 5. CÍLE KONCEPCE	15
2. ANALYTICKÁ ČÁST	18
2. 1. ANALÝZA STÁVAJÍCÍHO STAVU	18
2. 2. SEZNAM ORGANIZACÍ	22
2. 3. SCHÉMA HLAVNÍCH VAZEB EVVO	25
3. PROGRAMOVÁ ČÁST	26
3. 1. ŠKOLSTVÍ	27
3.1.1 Podpora začleňování EVVO do výuky	27
3.1.2 Vzdělávání pedagogů a provozních zaměstnanců	29
3.1.3 Zajištění informačního servisu pro školy	31
3.1.4 Ekologizace provozu škol	32
3.1.5 Mimoškolní výchova a vzdělávání	34
3.1.6 Medializace a prezentace školní EVVO	35
3.1.7 Environmentální vzdělávání studentů středních a vysokých škol	36
3.1.8 Zajištění kapacit pro školní a mimoškolní ekologickou výchovu	38
3. 2. VEŘEJNOST	39
3.2.1 Rozvoj ekologického poradenství	39
3.2.2 Osvětové akce s ekologickou tematikou	41
3. 3. VEŘEJNÁ SPRÁVA	43
3.3.1 Organizační opatření k realizaci EVVO	43
3.3.2 Vzorová role veřejné správy	45
3.3.3 Informační zajištění EVVO ve veřejné správě	47
3. 4. PODNIKATELSKÁ SFÉRA, ZEMĚDĚLSTVÍ	49
3.4.1 Podpora environmentálně šetrných přístupů	49
3.4.2 Nabídka vzdělávacích aktivit	51
3. 5. NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	53
3.5.1 Podpora rozvoje NNO zabývajících se ŽP	53
3. 6. KOMUNIKACE A ŘÍZENÍ V SYSTÉMU EVVO	55
3.6.1 Řízení EVVO v kraji	55
3.6.2 Krajské komunikační prostředky EVVO	57

1. METODOLOGIE

1. 1. Definice pojmů, seznam zkratk

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

„Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.“ (zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, §16).

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, v platném znění, určuje příslušné kompetence a vymezuje pojmy, které do této oblasti spadají“

§ 13 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

(2) Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy spolu s dalšími ústředními správními úřady, kraje a obce v samostatné působnosti jsou povinny podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu vycházející z principů udržitelného rozvoje zajišťované prostřednictvím státních i nestátních organizací.

(5) Kraje v samostatné působnosti

a) zpracovávají, koordinují a aktualizují krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen „krajská koncepce“) vycházející ze Státního programu a

b) podporují rozvoj environmentálního poradenství.

(6) Kraje umožňují obcím v samostatné působnosti podílet se na realizaci krajských koncepcí a vytvářet v této oblasti vlastní programy.

(7) Orgány veřejné správy s výjimkou organizačních složek státu mohou k podpoře environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zřizovat zvláštní fondy.

Environmentální (resp. ekologické) vzdělávání

obsahuje veškeré výchovné, vzdělávací a osvětové úsilí, jehož cílem je především:

- zvyšovat spoluodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody i společnosti, za místo, ve kterém žijí a které je jim domovem, dbát na smysluplné využívání místních surovin, energetických potenciálů, tradičních výrob, krajových pozoruhodností i lidských zdrojů;
- podporovat aktivitu a rozvíjet citlivost, vstřícnost i tvořivost lidí při řešení problémů péče o přírodu i problémů lidské společnosti;
- utvářet ekologicky příznivé hodnotové orientace, které kladou důraz na dobrovolnou střídmost, na nekonsumní, duchovní kvality lidského života.

Smyslem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je především vzbuzovat a udržovat poptávku po ekologicky příznivějších způsobech života, po zdravé přírodě a krajině, po aktivitách a občanské angažovanosti vedoucích k udržitelnému rozvoji obce, kraje i Země, po „bohatém životě skromnými prostředky“. Za ekologicky příznivější lze označit takové způsoby života, kdy metabolismus domácnosti (školy či podniku) zatěžuje životní prostředí co nejméně. Snahou environmentální osvěty je posouvat všeobecné mínění a lidské postoje ve prospěch

udržitelného života tak, aby se šetrné postoje k životnímu prostředí stávaly silící sociální normou.

Vzdělávání je procesem, jímž se nabývá vzdělání, tj. systémem vědomostí, dovedností, návyků, postojů a přesvědčení, které odpovídají potřebám společnosti a umožňují optimální rozvoj lidské osobnosti. Osvěta zahrnuje nejrozličnější vzdělávací a výchovné aktivity zaměřené na nejširší vrstvy obyvatelstva nebo na některé specifické cílové skupiny. Environmentální vzdělávání a osvěta jsou zaměřovány především na pozitivní ovlivňování postojů lidí ve prospěch kvality života a zdravého životního prostředí pro současné i příští generace.

Udržitelný rozvoj

Principy trvale udržitelného rozvoje poprvé formulovala ministerská předsedkyně Norska G. H. Brundtlandová v roce 1987: „Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby. Je v podstatě procesem změn, ve kterém jsou využívány zdroje, orientace vývoje technologií a transformace institucí zaměřeny na harmonické zvyšování současného i budoucího potenciálu uspokojování lidských potřeb a aspirací.“ (*Brundtland, G. H.: Our Common Future, Oxford University Press, Oxford, 1987*)

Podle Josefa Vavrouška (1994) je trvale udržitelný způsob života „zaměřen na hledání harmonie mezi člověkem a přírodou, mezi společností a jejím prostředím tak, abychom se co nejvíce přiblížili ideálům humanismu a úcty k životu a přírodě ve všech jejích formách... Je to způsob života, který hledá rovnováhu mezi svobodami a právy každého jednotlivce a jeho odpovědností vůči jiným lidem i přírodě jako celku, a to včetně odpovědnosti vůči budoucím generacím.“

V českém právním řádu je trvale udržitelný rozvoj definován v zákonu č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (*zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 6*).

Usnesením vlády č. 1242 ze dne 8. prosince 2004 byla schválena Strategie udržitelného rozvoje ČR. Strategie je východiskem pro zpracování dalších materiálů koncepčního charakteru (sektorových politik či akčních programů) a pro strategické rozhodování v rámci státní správy a územní veřejné správy a pro jejich spolupráci se zájmovými skupinami. Reaguje na potřebu koordinovaného vývoje a vzájemné rovnováhy sociální, ekonomické a environmentální oblasti, přičemž jejím obecným cílem je zajišťovat co nejvyšší kvalitu života obyvatel a současně i vytvářet příznivé podmínky pro kvalitní život generací budoucích. Ve Strategii jsou environmentální vzdělávání a výchova chápány jako průřezový nástroj.

V rámci dekády OSN pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji byla členskými státy EHK OSN (UNECE) podepsána v březnu r. 2005 Strategie vzdělávání k udržitelnému rozvoji (*Education for sustainable development*). Ministerstvo životního prostředí se podílí na přípravě Národní strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Předkladatelem bude MŠMT. Strategie vzdělávání k udržitelnému rozvoji bude dopracována v r. 2007.

Informování veřejnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být k dispozici veřejnosti na požádání v určitém termínu. Směrnice je plně transponována do české legislativy zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, kde je definován obsah termínu informace o životním prostředí. Tuto směrnici EU rozpracovává tzv. Aarhuská úmluva „o přístupu k informacím,

účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí“, jež je základním mezinárodním dokumentem, který se zabývá přístupem k informacím o životním prostředí.

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, v platném znění, určuje příslušné kompetence a vymezuje pojmy, které do této oblasti spadají. Jsou to kromě environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství především informace o stavu životního prostředí a jeho složkách, o příčinách a důsledcích tohoto stavu o připravovaných činnostech, které by mohly vést ke změně stavu životního prostředí, o správních řízeních, o ekonomických a finančních analýzách použitých v rozhodování, o mezinárodních závazcích atd.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, stanoví podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod.

Ochrana životního prostředí

Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku. (*zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 9*).

Seznam použitých zkratk a dalších pojmů:

BAT	nejlepší dostupné techniky (Best Available Techniques), nejúčinnější a nejpokročilejší stadium vývoje činnosti a jejich provozních metod, dokládající vhodnost určité techniky jako základu pro stanovení emisních limitů k zabránění, nebo, není-li to možné, ke snížení emisí a vlivů na životní prostředí jako celku, při dodržení technické a ekonomické dostupnosti.
BROWNFIELD	Brownfield je plocha, která byla v minulosti využívána pro průmyslovou, zemědělskou, stavební nebo jinou činnost a mohla by být v následku této nebo předchozí činnosti kontaminována (ekologická zátěž) či jinak zdevastována, což snižuje její atraktivitu pro budoucí využití. Může se jednat například o zcela nebo z části opuštěné průmyslové areály, staré zemědělské objekty, nevyužívané drážní pozemky, bývalé vojenské prostory, vybydlené obytné čtvrti atd.
CELER	cílená elektronická environmentální rozesílka
CEV	centrum ekologické výchovy
CVČ	centrum volného času
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
DDM	dům dětí a mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
EHS	Evropské hospodářské společenství
EHK OSN	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
EIA	posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)

EMAS	system řízení a auditu podniku z hlediska ochrany životního prostředí (Environmental Management and Audit Scheme)
EMS	obecnější termín pro systém environmentálního řízení podniku, který může být veden dle norem řady ISO 14 000 nebo EMAS (Environmental Management System)
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie (European Union)
EV	ekologická výchova
EVP	ekologický výukový program
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FSC	ekologické lesnictví (Forest Stewardship Council)
CHKO	chráněná krajinná oblast
INTERREG	evropské programy přeshraniční spolupráce
IPPC	integrovaná prevence v ochraně životního prostředí (Integrated Pollution, Prevention and Control)
ISO řady 14000	Normy pro systém environmentálního managementu (Environmental Management System Standard)
KHK	Krajská hospodářská komora
KÚ	krajský úřad
MA 21	Místní agenda 21 (Local Agenda 21)
MEVVO	mimoškolní EVVO
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MRKEV	Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy (republiková síť)
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NNO	nestátní nezisková organizace
NUTS	klasifikace územních statistických jednotek (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
OPRLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORR	Odbor regionálního rozvoje
OŠMS	Odbor školství, mládeže a sportu
OŽPZ	Odbor životního prostředí
OSR	Odbor strategického rozvoje
PK	Pardubický kraj
PRK	Program rozvoje kraje

RRA PK	Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje
RVP	Rámcový vzdělávací program
SEV	středisko ekologické výchovy
SFŽP	Státní fond životního prostředí ČR
SOU	střední odborné učiliště
SP EVVO	Státní program EVVO
SSEV Pavučina	Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina
SSŠ	Středisko služeb školám
SŠ	střední škola
STEP	Síť ekologických poraden České republiky
SVČ	středisko volného času
SWOT analýza	technika strategické analýzy, založená na zvažování vnitřních faktorů společnosti (silné a slabé stránky) a faktorů prostředí (příležitosti a hrozby).
ŠD	školní družina
ŠVP	školní vzdělávací program
UR	udržitelný rozvoj
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola
ŽP	životní prostředí

1. 2. EVVO v legislativě, povinnosti krajů v této oblasti

Koncepce EVVO Pardubického kraje je zpracována v souladu s platnými právními předpisy České republiky.

Obecný legislativní základ

Zákonem, který stanovuje všeobecně podmínky pro EVVO, je zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí:

§ 16: "Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách."

Jmenovitě a konkrétněji jsou vymezeny povinnosti krajů následujícím zákonem:

- zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 6/2005 Sb., ze dne 16. prosince 2005

§ 13 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

(2) Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy spolu s dalšími ústředními správními úřady, kraje a obce v samostatné působnosti jsou povinny podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu vycházející z principů udržitelného rozvoje zajišťované prostřednictvím státních i nestátních organizací.

(5) Kraje v samostatné působnosti

a) zpracovávají, koordinují a aktualizují krajské koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen „krajská koncepce“) vycházející ze Státního programu a

b) podporují rozvoj environmentálního poradenství.

(6) Kraje umožňují obcím v samostatné působnosti podílet se na realizaci krajských koncepcí a vytvářet v této oblasti vlastní programy.

(7) Orgány veřejné správy s výjimkou organizačních složek státu mohou k podpoře environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zřizovat zvláštní fondy.

Zákonné povinnosti kraje stanovené citovanými zákony lze tedy shrnout takto:

- povinnost kraje spolupracovat s ostatními orgány veřejné správy, státními organizacemi a nestátními organizacemi (zákon č. 123/1998 Sb., v platném znění - § 13 odst. 2, 5, 6 a 7)
- povinnost podporovat EVVO (zákon č. 123/1998 Sb., v platném znění - § 13 odst. 1)

Dalšími významnými legislativními nástroji, které upravují ochranu životního prostředí a vznik systému EVVO v kraji jsou:

- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí),
- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím,
- zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství,
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon),
- zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona.

Konkrétní legislativa k EVVO

Zásadními dokumenty pro oblast EVVO jsou **Státní politika životního prostředí České republiky na léta 2004 – 2010**, schválená usnesením vlády č. 235/2004 a zejména **Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice**, který přijala vláda usnesením č. 1048/2000, jako součást implementace směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí, která byla později nahrazena směrnicí č. 2003/4/ES.

Státní program EVVO ČR je základní strategický dokument zajišťující dlouhodobý rozvoj EVVO v ČR. Dokument zavádí do obecného povědomí a definuje nezbytnou terminologii. Posouvá pojetí výchovně vzdělávacího procesu z roviny ekologie jako vědy o vztazích mezi organismy a prostředím do roviny environmentální, kde je nezbytné pochopit systémové souvislosti v kontextu stále se zrychlujícího antropocentrického ovlivňování přírodního prostředí. Obsahuje východiska, komentuje současný stav, stanovuje cíle a nástroje a dále již nastiňuje potřebné úkoly rozdělené do čtyř částí: 1. veřejná správa, 2. děti, mládež a pedagogičtí a odborní pracovníci, 3. environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře, a 4. informace, osvěta a poradenství pro veřejnost.

Konkrétním rozpracováním Státního programu EVVO ČR je vždy Akční plán EVVO, který se každé 3 roky mění. Nyní je v platnosti Akční plán EVVO na léta 2007-2009, schválený 11. října 2006 usnesením vlády č. 1155/2006.

Na základě Státního programu EVVO ČR se zpracovávají a plní od roku 2002 krajské koncepce EVVO a v jednotlivých krajích ČR se vytvářejí krajské systémy EVVO. Jedná se o integrované systémy podpory (finanční, metodické, institucionální aj.) a výměny informací v oblasti EVVO v rámci kraje. Systémy po formální stránce vycházejí z přijatých krajských koncepcí EVVO, které bývají naplňovány prostřednictvím akčních plánů.

Státní program EVVO ČR spolu s navazujícími krajskými koncepcemi a vytvářenými krajskými systémy je od svého počátku koncipován jako základ environmentálního pilíře vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Vzdělávání pro UR (VUR)

Ze Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj EHK OSN, k jejímuž naplnění se ČR přihlásila v březnu 2005, plyne přijetí Národní strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR, kterou Česká republika chystá v gesci MŠMT ke schválení vládou v roce 2007. Období 2005-2014, které se kryje s programovacím obdobím 2007-2013, je OSN vyhlášeno jako Dekáda výchovy a vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj v sobě integrovaně zahrnuje průřezová témata dle RVP a stane se tak klíčovým nástrojem probíhající kurikulární reformy.

Udržitelný rozvoj je jedním ze čtyř horizontálních témat evropských politik a strukturálních fondů a důležitým a aktuálním aspektem vzdělávání v celé Evropě.

Ve Státním programu EVVO je formulována řada úkolů, z nichž odpovědnost hejtmanů vymezená v Akčním plánu EVVO na léta 2007 - 2009 se týká těchto opatření

I. Průřezová opatření

5. Postupně zavádět environmentálně šetrný provoz úřadů a státních institucí (např. správních úřadů, škol, zdravotnických zařízení, kulturně vzdělávacích zařízení) včetně úprav veřejných prostranství.

Termín: od roku 2007 trvale

Odpovídá: členové vlády, vedoucí ostatních ústředních správních úřadů a jejich podřízené správní úřady, odborné ústavy a instituce, hejtmani¹⁾, primátor hl. m. Prahy

Spolupráce: metodická podpora: ministr životního prostředí, ministr vnitra

II. Vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech, úředníků územních samosprávných celků a volených členů zastupitelstev

17. Stabilizovat a metodicky podporovat funkční síť pracovníků veřejné správy pověřených odpovědností za EVVO a VUR.

Termín: průběžně

Odpovídá: členové vlády, vedoucí ostatních ústředních správních úřadů, hejtmani a primátor hl. m. Prahy

Spolupráce: příslušná ministerstva a jejich podřízené správní úřady, odborné ústavy a instituce

VII. Doporučení

43. Začleňovat EVVO a VUR a jejich podporu i do koncepcí EVVO pro města (zejména pro města s rozšířenou působností 3. stupně)

Termín: 31. 12. 2008

Doporučení je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům⁴⁾ a obcím s rozšířenou působností

45. Stabilizovat a metodicky podporovat funkční síť pracovníků úřadů územních samosprávných celků pověřených odpovědností za EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR). Umožňovat všem pracovníkům úřadů další environmentální vzdělávání a VUR.

Termín: průběžně

Doporučení je určeno: primátorům a starostům měst a obcí

Spolupráce: odborné ústavy a instituce ministerstev školství, mládeže a tělovýchovy i životního prostředí

46. Na všech úrovních veřejné správy realizovat úkoly Akčního plánu na léta 2007 - 2009 SP EVVO ČR. Zajistit a podporovat činnost poradních sborů EVVO na úrovni všech krajů a statutárních měst v souladu s krajskými koncepcemi.

Termín: v souladu s krajskými koncepcemi EVVO

Doporučení je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům⁴⁾ a obcím s rozšířenou působností

47. Postupně zavádět environmentálně šetrný provoz úřadů územních samosprávných celků a jimi zřizovaných institucí (např. škol, zdravotnických zařízení, kulturně vzdělávacích zařízení) včetně úprav veřejných prostranství.

Termín: od roku 2007 trvale

Doporučení je určeno: státním institucím a úřadům, primátorům a starostům měst a obcí a jejich podřízeným institucím

Spolupráce: metodická podpora: ministr životního prostředí, ministr vnitra

48. Zajistit finanční podporu EVVO a VUR v souladu s krajskými koncepcemi EVVO a ve smyslu SP EVVO ČR. Podpořit zajištění dostupnosti služeb EVVO pro děti, mládež, pedagogy a pro veřejnost v krajích, okresech či přirozených spádových regionech. Zajistit dostupnost služeb environmentálních poraden pro veřejnost, aktivizovat a motivovat cílové skupiny.

Termín: v souladu s krajskými koncepcemi EVVO

Doporučení je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům⁴⁾ a obcím s rozšířenou působností

49. Monitorovat pravidelnou grantovou podporu projektů EVVO, VUR a grantovou podporu environmentálního poradenství veřejnosti a zajistit dostupnost informací o této podpoře.

z rozpočtu krajů, statutárních měst

z krajských programů rozvojové pomoci různých fondů EU

Termín: průběžně

Doporučení: je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům a obcím s rozšířenou působností

50. V rámci Krajských informačních středisek systematicky poskytovat informace o možnosti zapojení se do programu místních Agend 21 a o uplatňování udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Spolupracovat při tom s environmentálními poradci, poradnami, místními iniciativami a NNO.

Doporučení je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům⁴⁾ a obcím s rozšířenou působností

51. Oceňovat školy i za zvelebování školních zahrad a veřejných prostranství, působení škol na občanskou a odbornou veřejnost v zájmu uplatňování principů udržitelného rozvoje a zapojení škol do komunitního života.

Doporučení je určeno: krajům, hl. m. Praze, statutárním městům a obcím primátorů a starostové měst a obcí a zřizovatelé všech typů a stupňů škol

Spolupráce hejtmanů vymezená v Akčním plánu EVVO na léta 2007-2009

4. Rozpracovat ve své působnosti úkoly Akčního plánu na léta 2007 - 2009 SP EVVO ČR na úrovni ústředních správních úřadů a územních samosprávných celků do resortně závazných předpisů s nejširšími a zásadními dopady do poměru organizačních složek státu a dalších subjektů, které jsou jimi vázány. Akční plány předložit MPS EVVO při MŽP.

Termín: do 30. dubna 2007

Odpovídá: členové vlády, vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Spolupráce: hejtmاني, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

6. Aktivně oslovovat a zapojovat veřejnost do rozhodovacích procesů o záměrech ovlivňujících životní prostředí. Vytvářet podmínky pro možnou účast veřejnosti ve všech řízeních, týkajících se ochrany životního prostředí a při přípravě nových nebo novelizovaných zákonů, politik, rozpočtů a koncepcí a zajistit informovanost veřejnosti v souladu se zákony ČR, zákonnými normami EU, mezinárodními smlouvami a dohodami.

Termín: trvale

Odpovídá: členové vlády a vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Spolupráce: ostatní předkladatelé návrhů právních předpisů, hejtmاني, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

7. Metodicky podporovat regionální a místní systémy EVVO

- a) realizaci regionálních a místních koncepcí a systémů EVVO,
- b) podporovat informovanost a spolupráci krajů, měst a obcí.

Termín: trvale

Odpovídá: ministr životního prostředí a ministr školství, mládeže a tělovýchovy¹⁾

Spolupráce: ministři příslušných ministerstev, hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí.

Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

II. Vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech, úředníků územních samosprávných celků a volených členů zastupitelstev

14. Podporovat environmentální vzdělávání zaměstnanců v úřadech územních samosprávných celků (s výjimkou zaměstnanců, kteří vykonávají práce technického a obslužného charakteru) v problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje, a to v souladu se systémem vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, a s využitím akreditovaných vzdělávacích programů (v oblasti osvěty - metodické podpory - s důrazem na vzdělávání zastupitelů všech stupňů samosprávy, zejména starostů).

Při vytváření vzdělávacích programů využívat i informační a komunikační technologie.

Termín: průběžně

Odpovídá: ministr vnitra

Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí²⁾

16. V rámci povinně zveřejňovaných informací publikovat bezplatně na portále veřejné správy informace vztahující se k životnímu prostředí a umožnit umístění nekomerčních vzdělávacích programů týkajících se životního prostředí.

Termín: od roku 2007 a dále průběžně

Odpovídá: ministr informatiky

Spolupráce: příslušná ministerstva a jejich podřízené správní úřady, odborné ústavy a instituce, hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

III. Děti, mládež, pedagogičtí a odborní pracovníci

20. Pravidelně vyhlašovat programy na podporu projektů zaměřených na EVVO a VUR pro školní i mimoškolní činnost.

Termín: každoročně

Odpovídá: ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí, pro mimoškolní činnost ministr životního prostředí a ministři příslušných ministerstev, státní fondy

21. Oceňovat aktivity škol a profesních sdružení škol a pedagogů zaměřených k EVVO a VUR, vytvářet podmínky pro šíření zkušeností pilotních škol do ostatních školských zařízení v souvislosti s postupnou implementací školních vzdělávacích programů i pro

působení škol na občanskou a odbornou veřejnost v zájmu uplatňování principů udržitelného rozvoje.

Termín: trvale

Odpovídá: ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy,

PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI

22. Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků (odbornou a metodickou připravenost pedagogů pro EVVO a VUR) pro oblast environmentálního vzdělávání, výchovy, osvěty a udržitelného rozvoje, škol a školských zařízení.

Termín: trvale

Odpovídá: ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Spolupráce: podřízené správní úřady MŠMT, hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

23. Obsah kurikulárních a dalších dokumentů (např. jednotlivé RVP, příp. metodický pokyn k EVVO) upravit dle doporučení a principů Evropské a do budoucna i Národní strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Podporovat pravidelný informační servis a průběžnou metodickou a konzultační pomoc školám a školským zařízením.

Termín: průběžně

Odpovědnost: ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy

VI. Personální a finanční zabezpečení SP EVVO ČR na léta 2007 až 2009

Odpovídá: ministr životního prostředí a ministři příslušných ministerstev, vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy

Spolupráce: ministr financí

Doporučení: hejtmani, primátor hl. m. Prahy

38. Rozvíjet diferenciované finanční nástroje podpory EVVO ze strany státního rozpočtu. Při přípravě státního rozpočtu na následující rok zapracují příslušná ministerstva a ústřední orgány státní správy předpokládané výdaje SP EVVO ČR do návrhu rozpočtu kapitoly resortu. Obdobně by měly postupovat i kraje a zapracovat předpokládané výdaje SP EVVO ČR na následující rok do návrhu svého rozpočtu. Financování SP EVVO ČR musí být zajištěno jak pro neinvestiční výdaje, tak pro výdaje investiční:

a) z vlastních rozpočtových zdrojů včetně využití racionalizačních opatření,
b) návrh na posílení (zvýšení) rozpočtu z prostředků státního rozpočtu a z rozpočtu kraje (chybějící prostředky na běžné i mimořádné úkoly),

c) vytvářet finanční nástroje ze státního rozpočtu a s pomocí dotací EU (např. grantová schémata) pro podporu dlouhodobých (víceletých) projektů a investičních projektů EVVO,

d) návrh financování SP EVVO ČR uplatní ústřední orgány státní správy i u státních fondů v ČR a jiných zahraničních zdrojů,

e) hledat, dojednat a využívat při financování EVVO možnou spolupráci s podporou zahraničních zdrojů pomoci, zejména evropských prostředků (např. z ESF, ERDF). Pro financování nadnárodních programů nebo při plnění úkolů EVVO vyplývajících z mezinárodních dohod spolupracovat s MF na vytvoření potřebných podmínek.

Termín: v souladu s návrhem státního rozpočtu pro MF každoročně (kraje krajského rozpočtu)

Odpovídá: ministr životního prostředí a ministři příslušných ministerstev, vedoucí ostatních ústředních orgánů státní správy

Spolupráce: ministr financí

Doporučení: hejtmani, primátor hl. m. Prahy

1. 3. Metodika zpracování

Koncepce EVVO Pardubického kraje obsahuje úvod se základními metodickými východisky jejího zpracování, analytickou část, programovou část a implementační část.

Aktualizovanou koncepci EVVO vytvořil řešitelský tým sdružení Dobrá nálada, které spojilo dohromady odborníky z oblasti EVVO:

- Občanské sdružení Dobrá nálada – dlouhodobě se zabývá problematikou EVVO, pořádá akce zaměřené na oblast ŽP, má úzkou spolupráci a členskou provázanost se Základní školou Čeperka, na jejímž programu se také podílí (ZŠ Čeperka již dvakrát byla oceněna jako nejlepší škola v oblasti environmentální výchovy v Pardubickém kraji a získala certifikát Ekologická škola Pardubického kraje 1. stupně). Členové občanského sdružení se také podílí na zpracování celostátních dokumentů, jako např. Metodického pokynu EVVO MŠMT, výzkumných úkolech Výzkumného ústavu Pedagogického atp.
- Konzultanty z řad pedagogů – především těch, kteří se dlouhodobě zabývají problematikou EVVO, jejich školy jsou zapojeny v síti MRKEV a jsou úspěšné v grantových programech
- Konzultanty z řad veřejné správy – zejména OŠMS a OŽPZ krajského úřadu Pardubického kraje a OŽPZ městských úřadů v pardubickém kraji
- Konzultanty ze státní správy – odbor environmentálního vzdělávání MŽP
- Konzultanty z krajské Pracovní skupiny EVVO
- Oponenty z řad krajských koordinátorů EVVO – Dům ekologické výchovy Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno – Mgr. Hana Korvasová, pracovníci Ekocentra PALETA Pardubice

Při tvorbě koncepce se vycházelo ze zkušeností z předchozí koncepce (viz analytická část) a ze zkušeností z naplňování koncepcí z jiných krajů s přihlédnutím k legislativnímu a společenskému vývoji.

Koncepce EVVO Pardubického kraje byla v průběhu zpracování vyvěšena na **webových stránkách** www.ekovychova.cz k připomínkování veřejností.

1. 4. Výchozí materiály

Základními materiály, z nichž zpracovatel vycházel při aktualizaci koncepce, jsou:

- A. Zákon č. 123/98 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákonů č. 132/2000 Sb. a č. 6/2005 Sb.
- B. Státní politika životního prostředí ČR 2004 – 2010
- C. Státní program EVVO v ČR a Akční plán SP EVVO ČR na léta 2007 – 2009
- D. Usnesení vlády č. 1242/2004 - Strategie udržitelného rozvoje ČR
- E. Koncepce EVVO Pardubického kraje z r 2003
- F. Koncepce EVVO v dalších krajích ČR
- G. Vyhodnocení Koncepce EVVO PK zpracované Krajským koordinátorem EVVO a schválení krajskou Pracovní skupinou EVVO
- H. Analýza potřeb cílových skupin NNO v oblasti životního prostředí zpracované RRA Pardubice
- I. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (VÚPP 2005), Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání (VÚPP 2004)
- J. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- K. Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků a 412/2006 Sb.
- L. Analýza financování EVVO – podklady MŽP, agentury CENIA a Krajského úřadu PK
- M. Program rozvoje Pardubického kraje (2006)

1. 5. Cíle koncepce

Snahou EVVO je vzbuzovat a udržovat mezi občany poptávku po ekologicky šetrnějších způsobech života, po zdravé přírodě a krajině, povzbuzovat občanskou angažovanost vedoucí k udržitelnému rozvoji obce, regionu i Země, utvářet takové hodnotové orientace, které kvalitu života spatřují ve zřetelných důzdech na ekologicky příznivé jednání.

Proto hlavním cílem koncepce EVVO je přispět k udržitelnému rozvoji kraje, zvyšovat úroveň environmentálního vědomí obyvatel kraje a zvyšovat odpovědnost každého jednotlivce za současný i budoucí stav životního prostředí ve svém okolí, v kraji, České republice a zprostředkovaně i ve světě.

K dosažení tohoto cíle je potřeba vytvořit a udržovat mechanismy trvalé podpory environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v kraji, trvalé komunikace a spolupráce mezi jednotlivými články v této oblasti působícími. Je nutné zabezpečit kontinuitu fungování stávajících organizací zabývajících se EVVO v kraji.

Úroveň trvalé péče o životní prostředí úzce souvisí se stavem environmentálního vědomí a vzdělanosti obyvatel. Vzdělávání by proto mělo patřit mezi hlavní priority při každoročním sestavování rozpočtu kraje. Realizace koncepce EVVO vyžaduje ekonomickou podporu, ovšem vynaložené částky se dlouhodobě projeví ve významných úsporách finančních prostředků nezbytných pro nápravy poškozeného životního prostředí i zdraví obyvatel.

I když je zadavatelem koncepce Pardubický kraj, svojí programovou částí se koncepce obrací na všechny skupiny společnosti jako realizátory různých opatření nebo subjekty, na které chce koncepce působit.

Konkrétnější cíle, z kterých vychází programová část této koncepce, jsou dány Programem rozvoje Pardubického kraje:

Aktualizovaný Program rozvoje Pardubického kraje byl schválen usnesením zastupitelstva č. Z/177/06 dne 21. 9. 2006. Ve své analytické části v odstavci Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta konstatuje:

„Ekologické vědomí občanů a celé společnosti je nízké. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále EVVO) představuje klíčový preventivní nástroj ochrany životního prostředí a úspěšné implementace udržitelného rozvoje. Hlavními cílovými skupinami EVVO jsou širší veřejnost, školy, neziskový sektor, podnikatelský sektor a veřejná správa. Rozvíjí se krajský systém EVVO, vznikají střediska a centra environmentální výchovy a ekoporadny. Univerzitní ekologické centrum Univerzity Pardubice podporuje oblast environmentálního vzdělávání ve vazbě na výuku environmentálně zaměřených předmětů, které tvoří přechod mezi přírodovědnými, humanitními a technickými předměty. Krajským koordinátorem realizace Koncepce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty v oblasti životního prostředí Pardubického kraje je Ekocentrum PALETA.“

Dále PRK definuje základní cíle a opatření v oblasti životního prostředí:

4. Specifický cíl - Zvyšovat ekologické vědomí a odpovědnost obyvatel.

Opatření Ž 4.1 Realizace environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) obyvatel, rozvoj informačních systémů o ŽP a podpora zavádění environmentálních manažerských systémů.

POPIS VÝCHOZÍ SITUACE:

K realizaci všech cílů v oblasti životního prostředí, ale i v dalších oblastech, má stále větší význam realizace aktivit v oblasti environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO). Proto je nezbytné zvyšovat úroveň ekologického vědomí obyvatel a působit v tomto ohledu na všechny věkové skupiny od dětí po seniory prostřednictvím škol, NNO, vzdělávacích institucí, veřejné správy a specializovaných ekocenter. Existující kapacity v této oblasti nejsou v kraji dostatečné a jsou nerovnoměrně rozloženy.

Informovanost a následně i zainteresovanost obyvatel, podniků a institucí v otázkách životního prostředí je stále velmi nízká, což se podepisuje na stavu životního prostředí a přístupu k němu. Smyslem tohoto opatření je dále zkvalitňovat stávající informační systém, který poskytuje relevantní informace z oblasti životního prostředí, a díky kterému se problematika životního prostředí postupně stává rovnocenným měřitelným hlediskem při hodnocení a rozhodování. Smyslem tohoto opatření je také zavádění environmentálních manažerských systémů, které zohledňují otázky životního prostředí, a které tak omezují zatížení životního prostředí ze strany podnikatelské sféry a ostatních subjektů.

CÍLE OPATŘENÍ:

- o Zvyšování úrovně ekologického vědomí obyvatel.
- o Podpora ekoporadenství a akcí v oblasti EVVO.
- o Rozšíření a rozvoj sítě center EVVO.
- o Zavádění manažerských systémů, které zohledňují otázky životního prostředí.
- o Zkvalitňování stávajícího informačního systému v oblasti životního prostředí.

AKTIVITY NAPLŇUJÍCÍ OPATŘENÍ:

a) aktivity v přímé kompetenci kraje a další sledované aktivity

Číslo aktivity	Název aktivity	Zpravodaj
4.1.1	Podpora ekoporadenství	OŽPZ, Krajský koordinátor EVVO, MŽP
4.1.2	Podpora vytváření místních center ekologické výchovy	OŽPZ, Krajský koordinátor EVVO
4.1.3	Podpora krajského koordinátora EVVO	OŽPZ
4.1.4	Realizace opatření Koncepce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Pardubického kraje	OŽPZ

b) ostatní aktivity

- o Podpora zavádění environmentálních manažerských systémů (EMAS II, ISO 14001).
- o Podpora zavádění a realizace Místních agend 21 v obcích kraje.
- o Budování a rozvoj informačních systémů o životním prostředí.

Jako průřezové téma se EVVO promítá i do dalších částí PRK, zejména do oblasti lidské zdroje a kvalita života, ale i dalších oblastí.

Dalším neméně významným cílem koncepce EVVO je také **využít finanční zdroje z odpovídajících operačních programů EU v programovacím období 2007 – 2013**, zejména z Operačního programu Životní prostředí a Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Zejména je třeba připravit krajské projekty v rámci Prioritní osy 7 OPŽP – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu a zároveň definovat a vypsát témata zaměřená na EVVO v rámci globálních grantů PK OPVK.

2. ANALYTICKÁ ČÁST

2. 1. Analýza stávajícího stavu

První koncepce EVVO Pardubického kraje vznikala na podzim roku 2002, proto bylo obtížné stanovit její podobu, způsob realizace a vyhodnocování úspěšnosti. Rozdělení její programové části na 5 priorit Školství a vzdělávání, Veřejná správa, Občanský sektor, Privátní sektor, Integrate, komunikace, řízení se ukázalo jako poměrně funkční. Do budoucna je však nutné více strukturovat jednotlivé cílové skupiny a zdůraznit více roli osvěty veřejnosti. Při zpracování bylo těžké odhadnout míru obecnosti informací a reálnost navrhovaných úkolů. Některé projektové záměry formulované v koncepci se proto nepodařilo naplnit v celé šíři, ať už z důvodů kapacitních, nenalezení realizátora nebo z důvodů finančních. Naopak řadu úkolů se realizovat podařilo, poněvadž byly stanoveny konkrétně a smysluplně, s možností a zájmem na jejich uskutečnění.

Nejvýraznějšími úspěšnými aktivitami, vycházejícími z předchozí koncepce, bylo:

- výběr a zajištění finanční podmínky pro fungování Krajského koordinátora EVVO, jehož ustanovení mimo krajský úřad se ukázalo jako velmi pružné a akční
- navázání kontaktu a zajištění pravidelný informační servis pro různé cílové skupiny prostřednictvím serveru www.ekovychova.cz i prostřednictvím cílených rozesílek krajského koordinátora
- vybudování dosud chybějícího Krajského pobytového střediska ekologické výchovy v Oucmanicích
- zlepšení krajského dotačního programu v oblasti EVVO zejména z hlediska jeho jednoduchosti, dostupnosti a pružnosti
- pořádání soutěže pro školy Zelený ParDoubek, která je v rámci ČR ojedinělá a oceňuje, certifikuje a motivuje celoroční práci škol
- získání finanční podpory z Evropského sociálního fondu (z Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů) na významný projekt KAPKA 21 (Královéhradecký a Pardubický kraj: Agenda 21 pro každého (Síť informačních, poradenských a vzdělávacích center pro udržitelný život). Nositelem projektu je SEVER Horní Maršov Ekocentrum PALETA Pardubice je spoluautorem a organizátorem projektu, který umožnil vybudování 7 ekoporadenských míst na území celého kraje.
- podpora investičních aktivit škol v rámci programu Škola pro udržitelný život (program Nadace Partnerství a SEVER, Ekocentrum PALETA regionální organizátor)

Priorita č. 1 - Školství a vzdělávání

Dařilo se naplňovat záměry koncepce díky tradici spolupráce Ekocentra PALETA se školami a také prostřednictvím environmentálně zaměřené sítě škol MRKEV. Došlo k výraznému rozšíření této sítě (o 40 %) na 135 subjektů, čímž se řadí na přední místo mezi kraji. Přehled o celoroční environmentálně zaměřené činnosti v 75 školách a jejím vývoji byl získán díky opakovanému pořádání krajské soutěže Zelený ParDoubek (výsledky jsou zveřejněny na www.ekovychova.cz v sekci Nabídka, rubrika Soutěže a Výsledky soutěží). Výborná je spolupráce s aktivními školami a „zapálenými“ pedagogy, byla realizována různá školení a semináře DVPP v oblasti EVVO, často však záleží na přístupu školy a především jeho vedení k dané problematice, který osciluje od nadšení po naprostý nezájem. Dle tohoto přístupu se školy se individuálně zapojují do celostátních projektů, některé iniciují MA 21 v obci, zapojování veřejnosti do rozhodování, bývají první organizací zavádějící opatření šetrná k ŽP. Tyto snahy je

třeba podporovat a prezentovat – až na výjimky sami učitelé na to nemají kapacitu nebo to nepovažují za důležité. Školy využívají poměrně široké nabídky ekovýchovných programů ekocenter a jiných organizací (viz www.ekovychova.cz a dále adresář organizací na těchto stránkách, www.paleta.cz), které jsou však v kraji nerovnoměrně rozloženy. Neustává potřeba DVPP (v souvislosti se školskou reformou), z podpory v rámci evropských fondů jsou však vyloučeny neúplné základní školy a mateřské školy, což otevírá potřebu jejich nahrazení z lokálních zdrojů.

Nepříliš příznivá situace je okolo školních zahrad a nejbližších prostranství škol. Existuje sice dost výjimek, ale obecně bývají investičně zanedbané, většinou byly zrušeny školní pěstitelské úseky a zahrady nejsou příliš využívány pro venkovní výuku. Pokud nepomohl přímo zřizovatel školy, tak jedinou možností změny této situace byl program Škola pro udržitelný život, který v letech 2005-7 podpořil 18 projektů v částce téměř 1 milion Kč. Zájem škol však několikanásobně převyšuje množství dostupných finančních prostředků. Bylo by velkým přínosem, kdyby se do nadačního programu zapojil i Pardubický kraj.

Podobně nepříznivá situace je i v oblasti ekologizace školního provozu a budov. Energetické audity školních budov jsou bohužel spíše výjimkou a investiční dluh v této oblasti je obrovský - zejména se týká zateplování budov, moderních úsporných technologií vytápění, ohřevu teplé užitkové vody, větrání a osvětlování. Z provozních opatření většina škol třídí základní odpady (obvykle plasty a papír, část škol i další komodity), má drobný chov zvířat a rostliny v budově. Poměrně časté bývá i úsporné nakládání s papírem, vodou, používání přírodních materiálů při výuce a snaha šetřit elektřinu. Velmi málo školy řeší problematiku zdravé stravy a školních jídelen, nakládání s bioodpadem, používání ekologicky šetrných výrobků. Téměř vůbec není řešena problematika školení učitelů i provozního personálu k problematice ekologického provozu škol.

Nejvíce se zapojují do činnosti v oblasti environmentálního vzdělávání a výchovy základní školy, z oblasti středního školství jsou aktivní některá gymnázia a zemědělské školy, ostatní střední školy a učiliště se o tuto problematiku nezajímají. Dosavadní způsoby jejich oslovování se mýjely účinkem. Mateřské školy začleňují EVVO do svých ŠVP většinou zcela přirozeně a pedagogové hledají zdroje financí, informací a inspirací pro svoji další činnost. Servisní a informační systém EVVO je však na mateřské školy zaměřen jen okrajově. Je třeba najít zdroje podpory jejich aktivit. S vysokou školou je spolupráce na počátku. Univerzita Pardubice využívá informační servis Koordinátora EVVO, praxe a stáže v environmentálně zaměřených organizacích a ojediněle studenti zpracovávají témata diplomových prací vycházejících z potřeb koncepce, jsou navázány kontakty s jednotlivými pedagogy. Potenciál Univerzity se zastoupením oborů zaměřených na životní prostředí je do této doby téměř nevyužitý.

Mimoškolní EVVO je realizována některými Domy dětí a mládeže, školními kroužky a prostřednictvím aktivit nevládních organizací, zejména základních organizací Českého svazu ochránců přírody.

Pomůcky k provádění EVVO jsou dostupné z dílen středisek ekologické výchovy a jiných subjektů, jejich nabídka se rychle aktualizuje, jsou představovány v rámci rozesílek informační sítě MRKEV, zajímavé odkazy jsou uváděny na krajském serveru www.ekovychova.cz. Každoročně vznikají nové metodické publikace, hry či pomůcky z dílny Ekocentra PALETA.

Priorita č. 2 – Veřejná správa

Vzdělávání pracovníků veřejné správy v oblasti EVVO probíhalo v době plnění koncepce v omezeném rozsahu – školení byli většinou jen pracovníci z oboru blízkému ŽP. EVVO nemá na úřadech své pevné místo, často je mylně považované za oblast „nadstandardní“, na kterou nemá nikdo v popisu práce čas. Koordinátor EVVO PK vytvořil síť obcí k EVVO PK CELER. (Cílená ELEktronická Environmentální Rozesílka), využíval k oslovování zástupců veřejné správy osobní, písemné a elektronické kontakty v rámci pravidelných informačních rozesílek, pořádal semináře a exkurse.

Konkrétní vzdělávací akce a semináře byly pořádány Pardubickým krajem, RRA a dalšími institucemi (Dům techniky Pardubice, Ekomonitor Chrudim, Hospodářská komora). Tématem vzdělávání často bývají zaměřená na legislativní změny, chybí systém vzdělávání manažerů obcí, mikroregionů vycházející z Programu rozvoje kraje, který zohledňuje působení člověka na krajinu a životní prostředí jako celek. Cíl vyškolení systematicky každého pracovníka veřejné správy v environmentálním minimu se ukázal jako nereálný, je třeba systematicky školit lídry. Promyšlenou metodiku vzdělávání zaměřené na udržitelný rozvoj a MA 21 ve veřejné správě uplatňuje Národní síť Zdravých měst u svých členů. V Pardubickém kraji jsou členy pouze Chrudim, Moravská Třebová a Litomyšl. Přes pořádání seminářů k tématu Zdravých měst se nepodařilo zatím jejich počet zvýšit.

V ekologizaci provozu úřadů jsou činěny první pokusy, některé vyústily přihlášením k systému EMAS (např. město Chrudim). Snahy o ekologický provoz úřadů, zpracování ekologických auditů a energetické úspory je potřeba ze strany krajského úřadu podporovat. Toto pole se ukazuje jako velmi perspektivní, protože kraj jako veřejná instituce svým vlastním postojem může být vzorem a kladně ovlivňovat další subjekty ve veřejné správě i v podnikatelské sféře. Kraj navíc může ze své pozice napomoci šíření informovanosti v municipální sféře, a to přímo v obcích, či prostřednictvím mikroregionů.

Priorita č. 3 – Občanský sektor

Zařazení této souhrnné kapitoly v původní koncepci se ukázalo jako méně přehledné, protože zahrnovalo jak působení EVVO na veřejnost (tj. od organizací směrem ven), tak i rozvoj NNO (dovnitř) a jejich aktivity (ven).

V oblasti osvěty veřejnosti. Pardubický kraj podpořil projekty škol a NNO, financoval i některé osvětové publikace a kampaně – např. na recyklaci odpadů. Objem finančních prostředků na granty se však nezvyšoval, na rozdíl od množství a kvality podaných projektů.

Přestože předchozí koncepce výslovně nezmiňuje řadu forem EVVO, konala se řada akcí: desítky osvětových aktivit a vzdělávacích seminářů v rámci projektu KAPKA 21 osvětové kampaně k významným dnům (podporovaná granty Pardubického kraje i jednotlivými městy a obcemi), propracované kampaně ve Zdravých městech (Dny Země, zdraví, mobility, bez aut doprovodné akce, medializace, dotazníková šetření), proběhly krajské kampaně k separaci odpadů. Chybí více aktivit k propagaci principů UR, odpovědné spotřebě, propagace EŠV. Byly připravovány semináře a pořádány konference ekologické výchovy i konference NNO.

Z NNO je nejvýraznější činnost Ekocentra PALETA s pobočkami, na přibývajících úkoly v EVVO však nestačí jeho lidské kapacity. Při porovnání se zázemím jiných obdobných SEV krajského významu (např. Lipka – Jihomoravský kraj, Slušákov – Olomoucký kraj, STŘEVLIK Liberecký kraj, Chaloupky – kraj Vysočina) není nijak zajištěno provozní financování (zejména mzdy) a nepodařilo se splnit úkol předchozí koncepce ohledně zařazení jednoho SEV do sítě školských zařízení. Při stávajícím finančním zajištění a přibývajících úkolech v EVVO jsou pracovníci ekocentra přetížení a hrozí odchod kvalitních pracovníků. Podařilo se však „dohonit“ výše zmíněné kraje a vybudovat krajské pobytové středisko EVVO, což lze hodnotit jako výrazný úspěch.

Významný vliv na rozvoj ekologicky zaměřených NNO mělo získání finanční podpory z Evropského sociálního fondu (Operační program Rozvoj lidských zdrojů) na projekt KAPKA 21 (Královéhradecký a Pardubický kraj: Agenda 21 pro každého (Síť informačních, poradenských a vzdělávacích center pro udržitelný život). Nositelem projektu je SEVER Horní Maršov Ekocentrum PALETA Pardubice je spoluautorem a organizátorem projektu, který umožnil rozvoj NNO a vybudování 7 ekoporadenských míst na území celého kraje - Altus Chrudim, Ekocentrum Renata Bělá u Jevíčka, ZO ČSOP Zlatá studánka Česká Třebová provozující Ekocentrum Červenka, Ekocentrum Skřítek Polička a Ekocentrum PALETA Pardubice s pobočkami v Chrudimi a Oucmanicích. Dalšími partnery je Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje a Pardubický kraj. Cílem poradenských center je poskytovat široké veřejnosti informace

z oblasti ochrany přírody a krajiny, ochrany památek, odpadového hospodářství, zakládání a údržby zeleně, alternativních zdrojů energie, ekologického zemědělství a biopotravin a další. Střediska poskytují poradenskou činnost, vzdělávací (formou školení a seminářů pro firmy, veřejnou správu a širší veřejnost) nebo osvětovou činnost (výstavy, besedy, promítání a další akce). Projekt je končí v r. 2007, proto bude potřeba vytvořit podmínky pro jeho pozdější rozvoj a nalézt účinný model dalšího financování. Výše jmenovaná střediska nejsou stabilní a hrozí omezení jejich činnosti nebo zánik.

Z dalších nevládních organizací se ekovýchovou široce zabývá Ekocentrum Podorlicko v České Třebové a dvě organizace věnující se zvířatům – záchrané stanice handicapovaných živočichů ve Vendolí a v Pasíčkách. Druhá jmenovaná organizace provozuje při záchrané stanici Ekocentrum a nyní buduje i výchovné zázemí s možností ubytování. Ekovýchově v kraji se také věnují i další organizace, zejména základní organizace ČSOP a některé organizace sídlící mimo území Pardubického kraje (TEREZA Praha, SEVER Horní Maršov, Sdružení Krajina Počítky u Žďáru nad Sázavou a INEX Modrý Dům Kostecké Horky).

Minulá koncepce pamatuje na environmentální poradenství, v kraji ale není organizace primárně zaměřená na tuto oblast. Zejména v oblasti spotřebitelství, odpadů a biopotravin zajišťují tuto činnost organizace zahrnuté v projektu KAPKA 21.

V Pardubickém kraji se jeví malá účast veřejnosti na správních řízeních, chybí skupiny provádějící v praxi MA 21. Vznikají občanská sdružení za konkrétním účelem (spalovna Opatovice, komunikace R 35, větrné elektrárny, obalovny živých směsí, lomy apod.)

Priorita č. 4 – Privátní sektor

Pro vzdělávání podnikatelů nebyly nalezeny účinné nástroje a systém osvěty. Řada úkolů předchozí koncepce se ukázala jako nereálná. Většina firem reaguje pouze na zákonné normy a vyhlášky, pouze malá část vyvíjí i vlastní dobrovolné pozitivní aktivity – zejména při získávání certifikátů EMS, EMAS vyžadovaných jejich významnými zákazníky.

Částečně činnost směrem k podnikatelské sféře vyvíjela Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, která organizovala sérii seminářů a má k dispozici poradenský servis a dále Dům techniky Pardubice, Ekomonitor Chrudim, OHGS Ústí nad Orlicí). Zemědělskou problematiku řešilo Krajské informační středisko pro rozvoj zemědělství a venkova Pardubického kraje Agrovenkov prostřednictvím informačního serveru www.agrovenkov.cz a poradenství, dále Regionální agrární komora a KEZ. Na území kraje začalo fungovat informační centrum Pro Bio – svazu ekologických zemědělců s několika dalšími informačními místy. Další část činnosti zajišťoval krajský koordinátor EVVO prostřednictvím exkurzí zaměřených zejména na bioodpady, seminářů a poradenské činnosti.

Priorita č. 5 – Integrace, komunikace, řízení

Řídícím orgánem EVVO v Pardubickém kraji byla Pracovní skupina EVVO, která fungovala jako poradní orgán radního Pardubického kraje zodpovědného za oblast životního prostředí a zemědělství. Krajská pracovní skupina EVVO byla složena ze zástupců Pardubického kraje (členka Rady PK zodpovědná za rozvoj lidských zdrojů, celoživotní vzdělávání a zaměstnanost, člen Rady PK zodpovědný za zemědělství, životní prostředí a venkov a dále zástupci odborů krajského úřadu - OŽPZ, OŠMS, OSR: neziskový sektor), zástupců škol (Univerzita, gymnázium), zástupců NNO (RRA, ČSOP) a zástupců Krajského koordinátora EVVO. Krajská pracovní skupina EVVO se scházela dvakrát ročně. Tento model fungování byl účinný zejména při prosazování EVVO v rámci schvalovacích procesů PK a v rámci činnosti krajského koordinátora, vzhledem k chybějícím zástupcům podnikatelů nelze očekávat naplnění opatření krajské koncepce EVVO v celé její šíři. Nejplodnější byla spolupráce krajského koordinátora s odborem životního prostředí PK, v menší míře se podílelo vedení odboru školství, který spolupracoval s Krajským koordinátorem EVVO zejména v informační a metodické oblasti.

Výkonným orgánem EVVO v Pardubickém kraji byl Krajský koordinátor EVVO. Tuto funkci po dvě dvouletá funkční období vykonávalo Ekocentrum PALETA. O činnosti koordinátora jsou podávány pravidelně 2 x ročně zprávy Pracovní skupině EVVO a jsou zveřejňovány na Internetu. S výkonem funkce koordinátora vyslovila Pracovní skupina opakovaně spokojenost. Také dle MŽP má plnění koncepce EVVO v Pardubickém kraji v porovnání s dalšími kraji velmi dobrou úroveň.

Výrazným počinem a úspěchem byla realizace informačního serveru zaměřeného na ekovýchovu – www.ekovychova.cz, který se stal aktuálním a významným informačním nástrojem a zároveň přispěl k lepší komunikaci, propagaci a osvětě. Významná část činnosti krajského koordinátora byla věnována networkingu – vznikly nové partnerské vazby se školami, veřejnou správou, NNO, státními i nestátními institucemi i několika podnikateli.

Financování opatření krajské koncepce EVVO bylo umožněno z rozpočtu kraje prostřednictvím přímých dotací či výběrových řízení. Nepodařilo se však zařadit do rozpočtu a realizovat všechna opatření koncepce.

Některé okrajové oblasti kraje však patří podle hodnocení MŽP do kategorie, tzv. „bílých míst“, kde se nedaří vykonávat soustavnější působení EVVO. Podpora rozvoje nových organizací v těchto oblastech zatím nefunguje, poněvadž místní začínající subjekty většinou nemají zkušenosti se získáváním finančních prostředků a ani kapacity na zpracování větších projektů. Podpora místních úřadů bývá také velmi nízká. Prospěla by také větší medializace činnosti, zejména u menších organizací.

Pozn.: Podrobné hodnocení plnění jednotlivých projektových úkolů předchází koncepcí je zveřejněno na www.ekovychova.cz v sekci Koncepce.

2. 2. Seznam organizací

Seznam organizací, které v posledních letech žádaly o grant na ekologickou výchovu v Pardubickém kraji.

Název (instituce) Brandýs ve světě	Město (instituce) Brandýs nad Orlicí	Poznámka
Dobrá nálada	Čeperka	
Česká ekologická společnost	Čepí	
ČSOP ZO 52/01 Česká Třebová	Česká Třebová	
ČSOP ZO 52/15 Zlatá studánka	Česká Třebová	
Naděje - Česká Třebová	Česká Třebová	
Sdružení ZO ČSOP Ústí n/Orlicí	Česká Třebová	
Klub oživení historie obce	Dolní Újezd u Litomyše	
Kruh - sdružení rodičů Domu dětí Ježkovka	Heřmanův Městec	
Společnost přátel Železných hor	Heřmanův Městec	
Veselo Heřmanův Městec	Heřmanův Městec	
ČSOP ZO 44/06 Hlinsko v Čechách	Hlinsko v Čechách	
Junák - Hlinsko	Hlinsko v Čechách	
Občanské sdružení Devět skal	Hlinsko v Čechách	
ÚL	Hlinsko v Čechách	
ČSOP ZO 43/08 Na Plachtě	Hradec Králové	
Klub ochrany dravců a sov při sdružení Děti Země	Humpolec	
ČSOP ZO 52/02 Choceň	Choceň	
Mykologický klub Choceň	Choceň	
Sdružení přátel města Chrasti a jeho památek	Chrast	
Chiméra	Chrudim	
ČSOP ZO 44/16 Chrudim "Klub ochránců SPR Habrov"	Chrudim	
KEZ o.p.s.	Chrudim	

Klub sedmé nebe	Chrudim	
MAMA klub	Chrudim	
Občanské sdružení Altus	Chrudim	
Rytmus	Chrudim	
Společnost rodičů a přátel denního stacionáře pro mentálně postižené - Jitřenka Chrudim	Chrudim	
Spolek Rabouň	Chrudim	
Územní rada Českého zahrádkářského svazu Chrudim	Chrudim	
Vodácké sdružení Kačeři	Chrudim	
Záboj Chrudim	Chrudim	
Zálesák – středisko Táborníci Chrudim	Chrudim	
ZO Českého svazu včelařů	Chrudim	
Česká tábornická unie - T. O. Walkeři	Chrudim	
Šance pro Tebe	Chrudim	
ČSOP ZO 50/09 Jevíčko	Jevíčko	
Společnost Renata	Jevíčko	
Svaz skautů a skautek ČR 18. oddíl skautek "VERONICA" Jevíčko	Jevíčko	
Svaz skautů a skautek ČR 28 oddíl skautů "Petra Mullera" Jevíčko	Jevíčko	
Klub českých turistů - TJ Lanškroun	Lanškroun	
Svaz cyklistiky kraje Pardubic	Lázně Bohdaneč	
Český zálesák Orlické hory	Letohrad	
ČSOP ZO 52/06 Letohrad	Letohrad	
Mateřské centrum Litomyšl	Litomyšl	
PRO-BIO regionální centrum Litomyšl	Litomyšl	
Zahradníci, o. p. s.	Litomyšl	
ČSOP ZO 50/03 Litomyšl	Litomyšl	
M klub	Medlešice	
OS OKULUS	Moravská Třebová	
ČSOP ZO 50/05 Moravská Třebová	Moravská Třebová	
ČSOP ZO 44/17 Nasavrky	Nasavrky	
SOU včelařské - Včelařské vzdělávací centrum, o. p. s.	Nasavrky	
BOII	Nasavrky	
ČSOP ZO 52/14 Trosečníci	Ostrov u Lanškrouna	
Ekocentrum PALETA	Pardubice	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, Pardubický kraj	Pardubice	
Regionální agrární komora Pardubického kraje	Pardubice	
Salesiánské středisko	Pardubice	
Sdružení občanů pro pomoc zdravotně postiženým „APOLENKA“ - hiporehabilitace	Pardubice	
Spolek pro ochranu mokřadů	Pardubice	
Středisko křesťanské pomoci v Pardubicích	Pardubice	
Východočeská pobočka České společnosti ornitologické při VČM	Pardubice	
Klub přátel Pardubicka	Pardubice	
A21 Polička	Polička	
ČSOP ZO 50/01 Polička	Polička	
Junák – svaz skautů a skautek ČR, středisko "Tilia" Polička	Polička	
Občanské sdružení Kamínek	Polička	
Sdružení rodičů a přátel postižených dětí "Kamínek" Polička	Polička	
ČSOP ZO 44/03 Novohradka	Proseč	
Charita Přelouč	Přelouč	
ČSOP ZO 44/12 Skuteč "Černý čáp"	Skuteč	
Společnost přátel přírodě blízkého lesa	Slatiňany	
Junák - středisko Rubín Pardubice	Staré Hradiště	
ATOM + TOM Zálesáci Svitavy	Svitavy	
ČSOP ZO 50/02 Rybák	Svitavy	
Sdružení pro ŽP zdravotně postižených, středisko sociálních služeb - Salvia	Svitavy	
ČSOP ZO 44/11 Třemošnice	Třemošnice	
ČSOP - Sdružení ZO ČSOP Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	

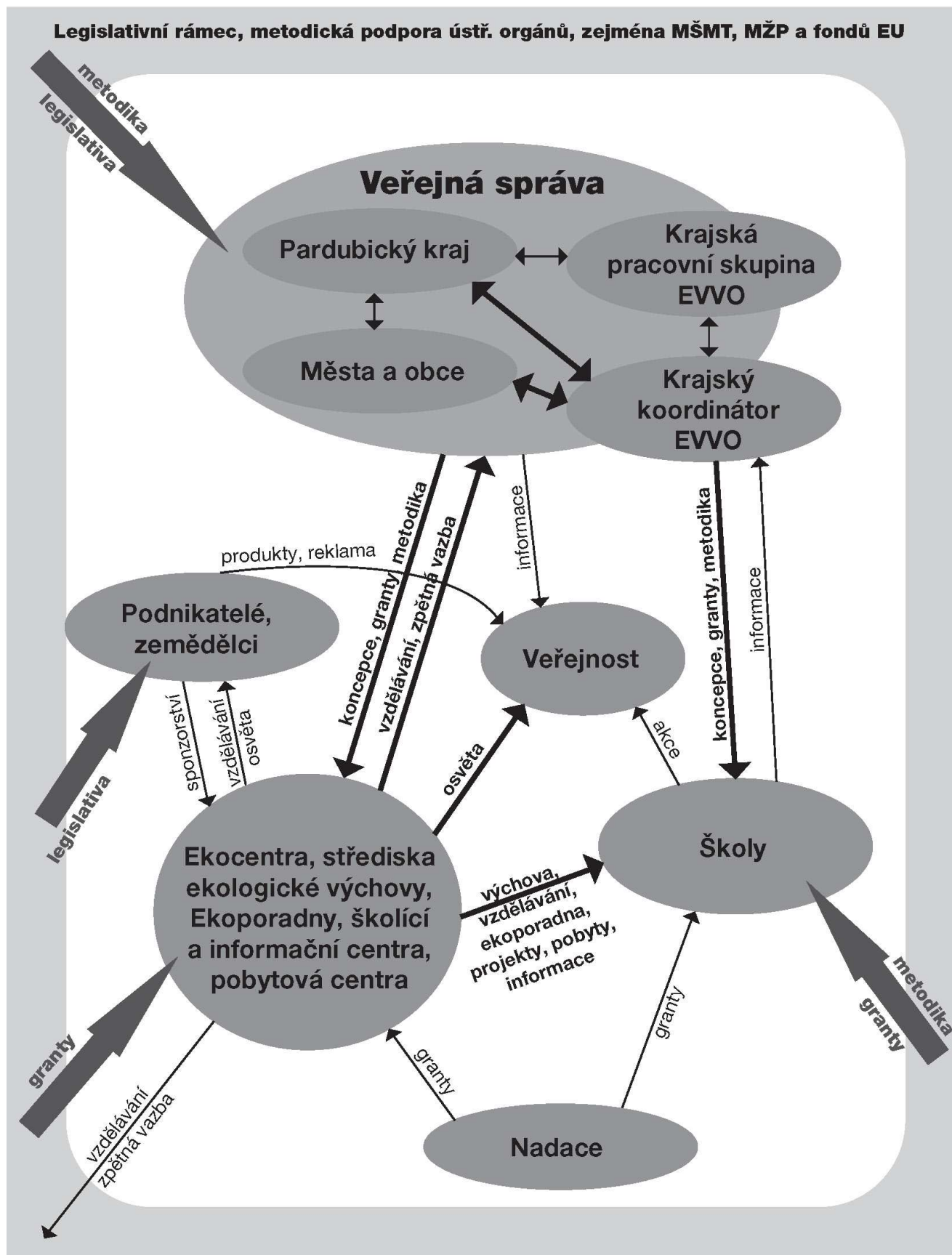
Mateřské centrum Medvídek	Ústí nad Orlicí	
ČSOP ZO 52/03 Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	
ČSOP ZO 50/10 Zelené Vendolí	Vendolí	
ČSOP ZO 52/07 Vysoké Mýto	Vysoké Mýto	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko LEJSEK Vysoké Mýto	Vysoké Mýto	
ČSOP ZO 52/04 Žamberk	Žamberk	
Klub přátel přírody Lupínek	Žamberk	
Myslivecké sdružení Adam - Pastviny	Žamberk	
Občanské sdružení rodičů a přátel Odborného učiliště a Praktické školy v Žamberku	Žamberk	
Sdružení Krajina	Žďár nad Sázavou	
Jóga v denním životě - Žďárec	Žďárec u Skutče	

Mapa středisek ekologické výchovy, ekocenter, záchranných stanic pro handicapovaná zvířata, ekoporaden a informačních center v Pardubickém kraji.

2. 3. Schéma hlavních vazeb EVVO

Nejdůležitější směry působení EVVO v Pardubickém kraji

3. PROGRAMOVÁ ČÁST

EVVO je jeden z důležitých nástrojů udržitelného rozvoje a tak je také definován v Programu rozvoje Pardubického kraje. Tato koncepce jej rozpracovává do konkrétních úkolů a opatření tak, aby byly naplněny stanovené cíle. Podle charakteru problematiky se zaměřuje na následující cílové oblasti a jim odpovídající cílové skupiny:

Cílové oblasti a cílové skupiny EVVO

Cílová oblast	Cílové skupiny
Školství	Děti mateřských škol, žáci a studenti škol všech stupňů, pedagogové, ředitelé a vedoucí pracovníci, vychovatelé a ostatní personál, rodiče
Veřejnost	Děti, mládež, dospělí, rodiny (účastníci osvětových akcí ve volném čase nebo příjemci odborných služeb z oblasti ekoporadenství a environmentálně příznivého spotřebitelství), laická i odborná veřejnost a neziskové organizace (jako příjemci služeb a aktivit i účastníci akcí)
Veřejná správa	Samospráva i úředníci kraje, měst a obcí, veřejné instituce, svazky obcí, a to se zvláštěm zřetelem na lídry (vedoucí představitelé a pracovníci) a pracovníky referátů školství a životního prostředí
Podnikatelská sféra	Firmy a podnikatelé, servisní a poradenské organizace pro tuto sféru
Nevládní neziskové organizace	Neziskové organizace a jejich pracovníci (jako poskytovatelé služeb a realizátoři aktivit pro ostatní cílové skupiny)
Komunikace a řízení systému EVVO	Řídící, výkonné a poradenské složky systému EVVO v kraji

3. 1. Školství

Opatření

- Podpora začleňování EVVO do výuky
- Vzdělávání pedagogů a školního personálu
- Zajištění informačního servisu pro školy
- Ekologizace provozu škol
- Mimoškolní výchova a vzdělávání
- Medializace a prezentace školní EVVO
- Environmentální vzdělávání studentů středních a vysokých škol
- Zajištění kapacit pro školní a mimoškolní ekologickou výchovu

3.1.1 Podpora začleňování EVVO do výuky

Probíhající školská reforma, která uložila školám zařazovat do výuky průřezové téma EVVO, probíhá překotně, mnoho učitelů neví, jak s průřezovými tématy naložit. Situaci pomáhá řešit jmenování a fungování školního koordinátora EVVO, doporučené Metodickým pokynem MŠMT. Je žádoucí, aby na co největším počtu škol všech stupňů byl koordinátor jmenován. Koordinátoři zajišťují tok informací EVVO do školy i navenek i ve škole samotné, EVVO plánují - koordinují.

Pro realizaci EVVO vzniká v současnosti poměrně dost obsáhlých manuálů pro pedagogy, ale chybí jednoduché, okamžitě využitelné pomůcky, se kterými mohou ve vyučování pracovat přímo žáci. Je třeba podpořit vznik kvalitních, trvanlivých pomůcek - praktických her, klíčů, skládaček apod.

Do vyučování je vhodné zařazovat návštěvy středisek ekologické výchovy, skanzenů, muzeí a institucí, které nabízejí environmentální výchovné programy jako alternativu k dosud převládající frontální výuce. Mohou být v celoroční práci školy zpestřením, ulehčením, impulsem, návodem a inspirací, organizace zvenčí však nemohou suplovat vlastní soustavnou školní činnost. Proto je nutné umožňovat a usnadňovat pedagogům ve školách realizaci školních projektů, ať už vlastních nebo dodaných.

Úkol č. 3.1.1.1	Ustavit školní koordinátory EVVO
Popis	Doporučit ředitelům škol pověření min. jednoho pedagoga na škole koordinací EVVO. Pracovat s řediteli škol, kde není koordinátor pověřen.
Zdůvodnění	Metodický pokyn MŠMT doporučuje jmenování koordinátora na každé škole, stále však na mnoha školách nejsou ustanoveni.
Garant	OŠMS KÚ PK
Realizátor	Ředitelé škol
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet jmenovaných koordinátorů x počet škol.

Úkol č. 3.1.1.2	Zajistit účast žáků na programech ekologické výchovy
Popis	Během povinné školní docházky se každý žák nejméně jednou zúčastní výukového programu ekologické výchovy - doporučit ředitelům škol.
Zdůvodnění	Střediska ekologické výchovy svým přístupem dodávají novou kvalitu a neotřelé impulsy pedagogické činnosti.
Garant	OŠMS KÚ PK
Realizátor	Ředitelé škol, školní koordinátoři EVVO
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet zapojených škol, počet navštívených programů, počet žáků na programech EV

Úkol č. 3.1.1.3	Podporovat školní projekty EVVO
Popis	Realizace vlastních či externích ekologických projektů zaměřených na EVVO. Grantové řízení.
Zdůvodnění	Grantová podpora činnosti škol v rámci projektů – zejména na nákup připravených školních ekologických projektů nebo na přípravu a realizaci vlastních projektů.
Garant	OŠMS KÚ PK
Realizátor	OŠMS KÚ PK
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet zapojených škol

Úkol č. 3.1.1.4	Tvorba a vydávání pomůcek
Popis	Každoroční publikace a distribuce alespoň jedné pomůcky k realizaci EV na školách. Preferovat pomůcky se vztahem k regionu.
Zdůvodnění	Vhodných, profesionálně zpracovaných názorných pomůcek je velký nedostatek. Bez nich je možnost realizace EVVO často omezená a neúčinná.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	NNO, školy, podnikatelé.
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet vydaných pomůcek, náklad.

3.1.2 Vzdělávání pedagogů a provozních zaměstnanců

Dosavadní nabídku vzdělávání pedagogů je třeba rozšířit o komplexní studium pro školní koordinátory EVVO, které bude zvyšovat jejich odbornost, didaktické i manažerské schopnosti tak, aby koordinátor dokázal systematicky plánovat, realizovat a propojovat ekovýchové aktivity v celé škole a zařazovat do výuky vlastní projekty a jiné moderní formy EV. Vzdělávací semináře budou připraveny pro pedagogy různých stupňů škol.

Pro koordinátory úplných základních a středních škol je vhodné zpracovat Specializační studium (dle vyhlášky MŠMT 317/ 2005 250 hodinové Studium k výkonu specializovaných činností), o které je mezi koordinátory EVVO velký zájem, ale v Pardubickém kraji zatím neprobíhalo. Zdrojem financí mohou být Evropské fondy, které zatím nepodporují účast pedagogů z neúplných ZŠ, pro ty je třeba hledat jinou finanční podporu. Nesmíme zapomínat na nabídku průběžného vzdělávání pro pedagogy MŠ (rovněž skupina prozatím nepodporovaná z EU). Do specializačního studia i jednotlivých seminářů je žádoucí zařadit témata ekologizace provozu škol, měření ekologické stopy, způsoby prezentace EVVO navenek.

Důležitá je výměna zkušeností mezi pedagogy, prezentace příkladů dobré praxe EVVO v jednotlivých školách v kraji, což každoročně zajišťuje Krajská konference EVVO.

Osamocený koordinátor nemůže dlouhodobě kvalitně pracovat bez podpory vedení školy, je nutno pokračovat v proškolování ředitelů škol, zařazovat tematiku EVVO v rámci porad ředitelů. Prostřednictvím vzdělaných ředitelů škol je vhodné školit i provozní zaměstnance škol.

Úkol č. 3.1.2.1	Realizovat DVPP
Popis	Vytvoření systematického vzdělávání školních koordinátorů EVVO - např. formou Specializačních kurzů pro školní koordinátory EVVO. Pořádání vzdělávacích seminářů i pro pedagogy MŠ a neúplných ZŠ. Exkurze do úspěšných škol.
Zdůvodnění	V PK dosud není realizováno Specializační studium pro školní koordinátory EVVO. Mnoha učitelům chybí potřebná kvalifikace i přehled v problematice EVVO, se zaváděním ŠVP a povinností naplňovat průřezové téma Environmentální výchova má problémy větší na pedagogů
Garant	OŠMS KÚ PK, ředitelé škol
Realizátor	NNO, CCV, podnikatelé.
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet vyškolených pracovníků, počet školení.

Úkol č. 3.1.2.2	Pořádat krajskou konferenci EVVO
Popis	Konání konference jako školení koordinátorů EVVO na školách
Zdůvodnění	Konference EVVO je v PK osvědčená forma vzdělávání a jediná možnost setkání pedagogů různých stupňů k problematice EVVO

Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	Krajský koordinátor EVVO
Časová specifikace	1x ročně na podzim
Indikátory hodnocení	Počet účastníků.

Úkol č. 3.1.2.3	Vzdělávání ředitelů škol
Popis	Specializované kurzy a semináře pro ředitele, exkurze do úspěšných škol v EVVO, informace na krajských poradách ředitelů škol, informace zasílané OŠMS KÚ PK.
Zdůvodnění	Ředitel školy ovlivňuje podstatnou mírou atmosféru školy a svým přístupem ukazuje cestu k ekologickému přístupu škol.
Garant	OŠMS KÚ PK
Realizátor	NNO, CCV, Krajský koordinátor
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet vyškolených ředitelů, počet školení.

Úkol č. 3.1.2.4	Vzdělávání provozních zaměstnanců
Popis	Školení k zavádění provozních ekologických opatření a ekologicky příznivému chování.
Zdůvodnění	V oblasti třídění odpadů, zdravého stravování, používání ekologicky šetrných úklidových a mycích prostředků, šetření vodou a energiemi apod. má provozní personál nezastupitelnou roli.
Garant	Ředitelé škol
Realizátor	Ředitelé škol, NNO.
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet vyškolených pracovníků, počet zúčastněných škol.

3.1.3 Zajištění informačního servisu pro školy

K zajištění dobré komunikace s pedagogy bude kromě oficiálního informačního kanálu z krajského úřadu dále fungovat osvědčený systém poštovních a elektronických rozesílek M. R. K. E. V. (krajská součást celostátní sítě projektu SSEV Pavučina Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy, kterou zajišťuje Ekocentrum PALETA). Je žádoucí rozšířit počet zapojených základních a středních škol.

V centru pozornosti environmentálních rozesílek jsou základní a střední školy, pro ně je určena většina informací a metodických materiálů. Sami koordinátoři EVVO z MŠ upozorňují na to, že MŠ zůstávají v EV na okraji zájmu a stojí o vytvoření speciální informační sítě aktivních mateřských škol – Mrkvička. Je nutné hledat místní finanční zdroje na podporu vznikající sítě – EU předškolní školství nepodporuje.

Úkol č. 3.1.3.1	Informovat školy prostřednictvím sítě MRKEV
Popis	Cílený informační servis pro školní koordinátory EVVO o novinkách v oblasti, pomůckách, grantech, vzdělávání apod., rozesílka metodických materiálů, oslovit všechny školy v Pk s nabídkou služeb, zapojit do sítě nové členy.
Zdůvodnění	Nezbytný nástroj přímé komunikace s odpovědnými a zainteresovanými učiteli,
Garant	Krajský koordinátor
Realizátor	Ekocentrum PALETA
Časová specifikace	Min. 6 x ročně poštou + průběžně elektronicky
Indikátory hodnocení	Počet registrovaných škol, počet zásilek.

Úkol č. 3.1.3.2	Založit síť mateřských škol MRKVIČKA
Popis	Cílený informační servis pro školní koordinátory EVVO v MŠ o novinkách v oblasti, pomůckách, grantech, vzdělávání, metodách práce apod., oslovit MŠ v kraji, inspirovat se a konzultovat s realizátory sítě fungující v Jihomoravském a Libereckém kraji.
Zdůvodnění	Informace potřebné v MŠ se obsahově velmi liší od vyšších typů škol a síť MRKEV pro ně není příliš vhodná.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Min. 4 x ročně poštou + průběžně elektronicky
Indikátory hodnocení	Počet registrovaných škol, počet zásilek.

3.1.4 Ekologizace provozu škol

Při mapování prováděných aktivit směřujících k ekologizaci provozu školy bylo zjištěno, že většina škol v PK se zabývá alespoň částečně tříděním odpadů, tím však někteří považují provoz školy za dostatečně ekologický. Je třeba předat vedení škol a pověřeným pedagogům dostupné know-how, tematiku zařadit do systému DVPP a vést pedagogy až k praktickým opatřením směřujícím k ekologicky šetrnějšímu provozu školy a působit v tomto směru i na zřizovatele škol. Všechno snažení pedagogů by nemělo smysl, kdyby do dění nebyli vtaženi žáci – ekologická opatření ve škole jsou příležitostí přenášet je do rodin a do společnosti. K tomu se nabízí podporovat ve školách projekty typu „Ekoškola“, ať mezinárodní, místní nebo vlastní školní a investiční snahy zřizovatelů a ředitelů škol.

„Ekologická“ škola má snahu část výuky realizovat venku, utvářet vztah k místu, ve kterém žáci žijí či chodí do školy. Nejsnazší je pro pedagogy využívat nejbližší okolí školy, často se ve škole zrodí nápad vylepšit vlastní zahradu nebo veřejné prostranství v blízkosti školní budovy nebo obnovit zapomenuté tradice obce. Je nezbytné hledat zdroje podpory pro tyto aktivity, například program Škola pro udržitelný život.

Úkol č. 3.1.4.1	Sledovat ekologickou stopu škol a školských zařízení
Popis	Zjišťování vlivu školy na životní prostředí. Provádění energetických auditů, vypracování metodiky měření ekol. stopy, výsledky předat zřizovateli.
Zdůvodnění	Většina škol v praktickém provozu málo dbá na ekologické chování, rozšířeno je hlavně třídění odpadů. Projekty a metodika sledování ekologické stopy a nápravy vad mohou napomoci zlepšení situace. Využít se dá částečně již vytvořená metodika Zdravých měst Vsetín, Chrudim nebo metodika TIMUR.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, Krajský koordinátor
Realizátor	Ředitelé škol a školní koordinátoři.
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet škol zpracujících projekt, počet informovaných zřizovatelů.

Úkol č. 3.1.4.2	Zajistit ekologizaci školního provozu
Popis	Realizace provozních opatření na zlepšení ekologického chování dětí i školského personálu. Semináře vysvětlující zřizovatelům škol a vedení školy edukační a ekonomické přínosy ekologických opatření. Semináře pro realizátory s příklady dobré praxe ze škol s ekol. provozem. Podpora dobře připravených projektů k ekologizaci provozu školy, zdravému stravování – grantové řízení KÚ

Zdůvodnění	Školy mají mnoho možností ekologizace provozu – od nákupu a používání ekologicky šetrných výrobků, přes zdravou stravu, šetrné hospodaření s energiemi, vodou až po nakládání s odpady. Využívaná jsou však velmi málo.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, Krajský koordinátor
Realizátor	Zřizovatelé škol, ředitelé škol a školní koordinátoři, semináře Krajský koordinátor, NNO
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet škol realizujících opatření k ekologizaci provozu. Počet vyškolených školních zaměstnanců k této problematice.

Úkol č. 3.1.4.3	Podpořit aktivity ke zvelebování a využívání školních zahrad a veřejných prostranství v blízkosti školy
Popis	Podpora programu Škola pro udržitelný život – v Pardubickém kraji vyzkoušený a osvědčený grantový program Nadace Partnerství a střediska SEVER na úpravy školních zahrad a veřejných prostranství
Zdůvodnění	Tato oblast je dlouhodobě podfinancována a zanedbávána a je velmi žádoucí a efektivní, aby se PK připojil k již existujícímu úspěšnému programu.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	Ekocentrum PALETA
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených škol, objem proinvestovaných prostředků.

3.1.5 Mimoškolní výchova a vzdělávání

Mimoškolní EVVO probíhá v současnosti ve školních kroužcích, družinách, školních klubech, tradičních dětských a mládežnických organizacích, DDM, SVČ, zájmových sdruženích. Organizace jsou v kraji velmi nerovnoměrně rozloženy, s různou stabilitou a odbornou úrovní vzdělávání. Tyto organizace je vhodné podpořit grantovým řízením, vyhodnocovat účelné vynaložení prostředků na jejich činnost a zprostředkovat jim aktuální informace z EVVO. Důležitá je jejich prezentace jako možnost smysluplného trávení volného času, u mládeže jako nabídka dobrovolnictví s možností podílet se na změnách ŽP k lepšímu a účastnit se na tvorbě občanské společnosti.

Úkol č. 3.1.5.1	Podporovat organizovanou mimoškolní zájmovou činnost
Popis	Nabídka přírodovědně, ekologicky či ochrannářsky zaměřených aktivit ve školních klubech, školních družinách, střediscích volného času a DDM. Podpora NNO, dětských a jiných organizací pro mimoškolní EVVO v grantovém řízení. Prezentace těchto organizací ve školách prostřednictvím environmentálních rozesílek a na krajském serveru www.ekovychova.cz Nabídka členství v některé ze sítí environmentálních rozesílek.
Zdůvodnění	Aktivní zájemci o ŽP by měli mít možnost rozvíjet své zájmy i mimo školu, seznamovat se se spektrem NNO působících v EVVO, s možností prakticky ovlivňovat ŽP ve svém okolí.
Garant	OŠMS KÚ PK
Realizátor	Školy, Školská zařízení, NNO, Krajský koordinátor
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet zájmových útvarů, NNO,...počet zapojených dětí, počet informačních rozesílek organizacím mimoškolní EVVO

3.1.6 Medializace a prezentace školní EVVO

Prezentování prováděných aktivit zatím mezi většinou pedagogů není běžné. Díky krajské soutěži Zelený ParDoubek budou učitelé motivováni k vytvoření přehledu ekovýchovných aktivit na škole a jejich prezentaci. Nejlepší práce budou vystaveny na serveru www.ekovychova.cz pro inspiraci ostatním.

Úroveň prezentací je velmi různá, je žádoucí pedagogům nabídnout základní vzdělání – seminář s praktickým nácvikem mediálních dovedností (tisková zpráva, zpracování informačního letáku, rozhovory s novináři...) a vybízet školy k prezentaci zajímavých akcí, aby ji učitelé přijali jako běžnou součást své práce.

Úkol č. 3.1.6.1	Pořádat soutěž Zelený ParDoubek
Popis	Soutěž pro školy monitorující celoroční práci v oblasti EVVO. Na základě výsledků vyhlášení Ekologické školy PK různých stupňů.
Zdůvodnění	Prezentace a ocenění školní práce je velmi motivující a žádoucí. Soutěž je již tradiční a prestižní.
Garant	OŽPZ KÚ PK
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Jedenkrát za 2 roky
Indikátory hodnocení	Počet soutěžících škol, počet oceněných.

Úkol č. 3.1.6.2	Prezentovat školní aktivity
Popis	Informování o dobrých příkladech a projektech prostřednictvím plakátů, tiskových zpráv, článků na Internetu (školní stránky, stránky PK, www.ekovychova.cz atp.), rozhlasových a TV reportáží. Výzvy školám k prezentaci akcí na www.ekovychova.cz . Proškolení pedagogů v oblasti mediálních dovedností.
Zdůvodnění	Často podceňovaná oblast, která je však nezbytná pro efektivitu a rozšiřování EVVO.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	Školní koordinátoři EVVO, ředitelé škol, Krajský koordinátor, OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet tiskových zpráv, článků, reportáží a internetových prezentací, počet proškolených pedagogů.

3.1.7 Environmentální vzdělávání studentů středních a vysokých škol

Vzdělávání studentů středních a vysokých škol zůstává často na úrovni teoretických znalostí, v EVVO je třeba studentům zprostředkovat co nejvíce praktických dovedností. Ty mohou nabýt různými formami, například zpracováním studentských prací, které budou mít smysl a využití v praxi, dále absolvováním praxe či stáže v organizaci, kde získá praktické zkušenosti z oboru a zároveň může být jeho práce alespoň trochu přínosem. Zároveň v ekocentrech mohou studenti získat kvalitní teoretický základ, kterému rozumí a je v souladu s praxí.

Je třeba rozvinout spolupráci s Univerzitou Pardubice a využít potenciálu studentů oborů souvisejících s ochranou životního prostředí a krajinné ekologie při řešení konkrétních úkolů EVVO v PK. Spolupráce může být nastartována, pokud se do pracovní skupiny EVVO PK podaří zapojit pružného a EVVO nakloněného pracovníka univerzity, který bude společné akce a úkoly univerzity koordinovat.

Úkol č. 3.1.7.1	Přípravit témata diplomových, ročníkových a dalších studentských prací z environmentální oblasti
Popis	Vypisování témat studentských prací týkajících se problematiky ŽP a EVVO. Shromažďování témat na serveru ekovychova.cz
Zdůvodnění	Individuální práce mohou vzbudit dlouhodobý zájem studentů o ochranu životního prostředí a EVVO, zároveň mohou přispět k získávání nových poznatků.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	Vedení škol, školní koordinátoři EVVO
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet studentských prací s tematikou EVVO

Úkol č. 3.1.7.2	Zajistit praxi studentů s environmentální tematikou
Popis	Provádění praxí studentů v ekologických NNO, na referátech ŽP úřadů, u firem a podnikatelů zabývajících se problematikou ŽP, taktéž i na školách. Oslovit NNO, referáty ŽP, úřady, firmy s požadavkem zajištění praxí, vytvořit seznam pracovišť ochotných studenty přijmout, a zprostředkovat ho školám (elektronicky, vyvěšení na web ekovychova.cz)
Zdůvodnění	Praktické znalosti jsou jedním z určujících předpokladů uplatnění na trhu práce, studenti se v rámci praxe dostanou na inspirující pracoviště a rozšíří si rozhled.
Garant	OŽPZ a OŠMS KÚ PK
Realizátor	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, ředitelé škol

Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet pracovišť, počet zúčastněných škol, počet studentů.

Úkol č. 3.1.7.3	Zapojit Univerzitu Pardubice do aktivit EVVO
Popis	Účast zástupce Univerzity Pardubice v pracovní skupině EVVO PK, koordinace nových aktivit EVVO za účasti Univerzity Pardubice.
Zdůvodnění	V PK je jediná VŠ, některé studijní obory jsou zaměřené na ŽP, její provázanost s aktivitami EVVO v kraji je však nízká.
Garant	Člen rady PK zodpovědný za ŽP
Realizátor	OŽPZ PK
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet aktivit s účastí Univerzity Pardubice.

3.1.8 Zajištění kapacit pro školní a mimoškolní ekologickou výchovu

Kapacita středisek EV nepokrývá poptávku škol po programech EV, školy nemohou často nabídky SEV využívat kvůli velké vzdálenosti školy od střediska (např. lektoři Ekocentra PALETA zajišťují do škol v okruhu 70 km - Králíky, Moravská Třebová, Žamberk), je třeba podpořit rozvoj středisek v bílých místech Pardubického kraje a stabilizovat střediska fungující, která jsou ohrožena ukončením projektu KAPKA 21.

Úkol č. 3.1.8.1	Podpořit lektory ve střediscích ekologické výchovy
Popis	Podpořit pedagogickou kapacitu středisek ekologické výchovy s důrazem na regionální pokrytí. Jedno velké krajské středisko a v každém okrese 1 – 2 menší střediska. Přispívat na odborné lektory pracující s dětmi a mládeží, prostředky rozdělovat účelně dle objemu činnosti střediska a regionální potřeby, min. 1 podpořený lektor v každém okrese.
Zdůvodnění	SEV pomáhají realizovat školám jejich ŠVP a další činnost, mají specializované programy, prostory i pomůcky a umožňují atraktivní a vysoce účinnou realizaci EVVO.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, SEV
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených SEV, objem finančních prostředků, počet podpořených lektorů.

3. 2. Veřejnost

Opatření

- Rozvoj ekologického poradenství
- Osvětové akce s ekologickou tematikou

3.2.1 Rozvoj ekologického poradenství

Na území PK chybí organizace primárně zaměřené pouze na všeobecné ekoporadenství. Bezplatné poradenství poskytují souběžně s výchovnou činností střediska ekologické výchovy, na rozvoj poradenství však nestačí lidská kapacita zaměstnanců. Tato poradenská centra potřebují finanční podporu, aby zajistila svým zaměstnancům patřičné vzdělání a mohla dál kvalitně v poradenství pokračovat. Je důležité rozvíjet znalosti poradců v perspektivních, rychle se rozvíjejících odvětvích, které veřejnost žádá – ekostavitelství, využívání obnovitelných zdrojů, úspory energií, environmentálně šetrné spotřebitelství zpracování bioodpadu, ekozemědělství.

Další specializované poradny a informační centra jsou zaměřeny částečně nebo plně na zemědělství (ekologické zemědělství a bioprodukce) - Agrovenkov, Pro-Bio, KEZ, Agrární komora, další poradenské a školicí subjekty.

Environmentální informace lze rozšiřovat také prostřednictvím organizací, které nejsou primárně zaměřené na EVVO (informační centra, zdravotnická zařízení, mateřská centra...), zato oslovují různé cílové skupiny, které s organizacemi specializovanými na EVVO z různých důvodů nepřicházejí do styku.

Úkol č. 3.2.1.1	Podpořit rozvoj ekologických poraden
Popis	Podpořit vznik organizací primárně zaměřených na ekoporadenství, rozvoj stávajících ekoporadenských center s důrazem na regionální pokrytí. Přispívat na provoz poraden, vzdělávání ekoporadců. Pomoc RRA se zpracováním projektů. Grantové řízení, zakázky, využít Evropské zdroje.
Zdůvodnění	Odborné poradenství pro veřejnosti v oblasti ŽP je celostátně prudce se rozvíjející obor, který napomáhá občanům v orientaci v zákonech, spotřebitelských otázkách, ekostavitelství, využívání obnovitelných zdrojů energie a dalších oblastech.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP, RRA
Realizátor	Ekologické poradny
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených poraden, počet nově vzniklých poraden, počet klientských intervencí.

Úkol č. 3.2.1.2	Hledat nové cesty k šíření EVVO informací
Popis	Propojování aktivit organizací s různým zaměřením – podporovat spolupráci ekopora- denských organizací s turistickými infocentry, mateřskými centry, zdravotnickými zařízení- mi, osvědčenými podnikateli (prodejny zdravé výživy) apod.
Zdůvodnění	Na cílové skupiny je třeba působit z různých stran i organizací, které nejsou přímo specia- lizovány na EV.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP.
Realizátor	Ekologické poradny, informační centra, ma- teřská centra, zdravotnická zařízení...
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet a typ spolupracujících organizací.

3.2.2 Osvětové akce s ekologickou tematikou

Grantovým systémem kraje, měst a obcí je vhodné pomáhat konání tradičních i nových osvětových akcí pořádaných různými organizacemi na území celého kraje ke Dni Země, Dni bez aut, měsíci biopotravin apod. Nastavením grantových pravidel je důležité zhodnotit efektivitu vynaložených prostředků např. u projektů zveřejňováním závěrečných zpráv na krajských internetových stránkách.

Je třeba pokračovat v systematické environmentální osvětě v třídění odpadů (kampaň organizovaná RRA a společností EKO-KOM a.s.) a zaměřit se navíc na třídění nepříliš tradičních komodit - tetrapaku, bioodpadu - a seznamovat se způsoby likvidace a zpracování odpadu, upřednostňovat recyklaci před skládkováním a spalováním.

Je žádoucí zajistit krajskou informační kampaň k některému z aktuálních témat, například ekologicky šetrnému spotřebitelství, ekostavitelství, využití obnovitelných zdrojů energie, separaci bioodpadu, produkty z ekozemědělství aj.

Pozornost je třeba zaměřit i na pořádání akcí pro specifické skupiny v rámci veřejnosti - zejména rodiny (rodiče s dětmi) a na středoškolskou a vysokoškolskou mládež.

Úkol č. 3.2.2.1	Zajistit osvětu k třídění odpadů
Popis	Informační a osvětové kampaně, soutěže, exkurze do recyklačních zařízení a další aktivity vedoucí ke kvalitní separaci odpadů. Kromě tradičních druhů (papír, plasty, sklo, železo) zaměřením i na další druhy, zejména bioodpad, hliník, nápojové kartony a nebezpečný odpad. Věnovat velkou pozornost na problematické lokality (panelová zástavba, středy měst). Motivovat veřejnou správu k rozšiřování ekonomických nástrojů podporujících zvýšenou separaci odpadů. Pokračovat v osvětové kampani RRA a EKO-KOMu.
Zdůvodnění	Je třeba udržet úspěchy v třídění odpadů a zaměřit se i na další komodity a lokality, kde se třídění tolik nedaří.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Města a obce, RRA, EKO-KOM a.s., Krajský koordinátor, SEV
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet akcí a kampaní, počet oslovených občanů, procento vytríděných odpadů.

Úkol č. 3.2.2.2	Podpořit pořádání osvětových akcí
Popis	Samostatné osvětové akce s tematikou ŽP – Dny Země, Strom roku, Biojarmark, Noc s netopýry atd. Ekovýchovné aktivity v rámci dalších akcí – Dny Pardubického kraje, městské oslavy, apod. Akce pro rodiče s dětmi, víkendové akce pro středoškoláky a vysoko-

	školáky. Grantové řízení.
Zdůvodnění	Tradiční i nové akce pro veřejnost jsou velmi účinné při rozšiřování ekologického povědomí u občanů, včetně jinak těžko oslovitelných skupin.
Garant	Krajský koordinátor
Realizátor	Města a obce, SEV, NNO, školy, školská zařízení
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet akcí, počet návštěvníků.

Úkol č. 3.2.2.3	Zajistit osvětu k aktuálnímu tématu (šetrnému spotřebitelství, ekostavatelství s využitím OZE, úsporám energie či ekozemědělství).
Popis	Informační a osvětové kampaně vedoucí k environmentálně příznivému nakupování, znalosti ekologicky šetrných výrobků, moderních environmentálně šetrných stavebních materiálů, izolací a technologií, způsobů využívání obnovitelných zdrojů energie, možností energetických úspor v domácnostech, bytech a domech.
Zdůvodnění	Oblast s velkým potencialem dopadu do ŽP.
Garant	Krajský koordinátor.
Realizátor	SEV, NNO
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet akcí a kampaní, počet oslovených občanů, počet prodejen nabízejících ekologicky šetrné výrobky.

3. 3. Veřejná správa

Opatření

- Organizační opatření k realizaci EVVO
- Vzorová role veřejné správy
- Informační zajištění EVVO ve veřejné správě

3.3.1 Organizační opatření k realizaci EVVO

Environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu nemají městské a obecní úřady často „v popisu práce“, i když jsou formulace o EVVO a udržitelném rozvoji uvedeny již ve většině rozvojových dokumentů. Dobré komunikaci a plnění Krajské koncepce EVVO by pomohlo doporučení ustanovení pracovníka (koordinátora), který se bude této problematice věnovat na úrovni měst. Tito pracovníci pak mohou zabezpečovat agendu týkající se ŽP, být systematicky školeni a předávat lektorsky své znalosti v místě, komunikovat s Krajským koordinátorem EVVO, neziskovými organizacemi apod.

Kromě Zelené stuhý v rámci soutěže Vesnice roku není v rámci kraje vedena žádná jednotná aktivita, která by motivovala obce a města ke zlepšování životního prostředí a umožňovala by jim prezentaci a porovnání s ostatními. Nová soutěž vyzve k účasti kromě obcí i města, rozdělí je do kategorií podle velikosti a zhodnotí např. péči o zeleň, odpadové hospodaření, zelené úřadování atd. Díky soutěži krajský úřad lépe zmapuje stav péče o ŽP v obcích a obce budou motivovány k další činnosti. Prezentace shromážděné v soutěži ukáží úroveň vzdělání v oblasti EVVO a mohou pomoci nastavit systém vzdělávání pracovníků veřejné správy.

Úkol č. 3.3.1.1	Ustavit koordinátory EVVO na úrovni měst a obcí
Popis	Ustavení koordinátorů EVVO ve městech a příp. obcích PK.
Zdůvodnění	Praxe ukazuje, že k rozvoji EVVO a její realizaci je nutné pověřit odpovědnou osobu, která se této oblasti věnuje.
Garant	Rady měst a obcí
Realizátor	OŽP měst, starostové obcí
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet jmenovaných koordinátorů.

Úkol č. 3.3.1.2	Soutěž pro města a obce
Popis	Vytvořit a realizovat vícekritériální soutěž, která vyhodnotí a ocení péči o ŽP. Rozděleno do kategorií dle velikosti obcí.
Zdůvodnění	Motivace obcí a měst ke zlepšování životního prostředí, prezentace jejich činnosti a porovnání s ostatními.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Vybraná organizace

Časová specifikace	1 x za dva roky
Indikátory hodnocení	Počet zapojených obcí.

3.3.2 Vzorová role veřejné správy

Krajský úřad je možné využít jako vzorovou organizaci, která postupně snižuje dopady své činnosti na ŽP a předává pozitivní zkušenosti do veřejné správy celého kraje. Je třeba navrhnout postupy k ekologizaci provozu úřadu od jednoduchých, levných opatření (používání EŠV, ekologicky vhodného papíru) k náročnějším (výměna technických zařízení, provedení energetického auditu a realizace navržených opatření).

Zároveň je nutné podporovat, oceňovat a prezentovat podobné snahy na všech stupních veřejné správy (dílčí snahy o Zelený úřad, energetické audity zpracované metodikou Zdravých měst, EMAS).

Úkol č. 3.3.2.1	Ekologizace provozu KÚ
Popis	Zavedení opatření k environmentálně šetrnému provozu KÚ PK. Zejména používání ekologicky šetrných úklidových prostředků, kancelářských papírů nebělených chlorem, ozon neemitujících kopírek, hybridních automobilů, energeticky úsporných osvětlení a spotřebičů atp. Proškolení příslušných pracovníků. Zpracovat plán zavádění opatření.
Zdůvodnění	KÚ PK musí jít příkladem v environmentálně příznivém chování.
Garant	Hejtmán PK, Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Člen rady PK odpovědný za ŽP, pověřený pracovník.
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet realizovaných opatření, počet vyškolených osob.

Úkol č. 3.3.2.2	Propagace zdravého způsobu života
Popis	Zapojení obcí a měst do celostátní sítě Zdravá města, propagace metod komunitního plánování, propagace veřejné dopravy, cyklostezek, rozšiřování nekuřáckých prostor, rozvoj městské zeleně, zón aktivního odpočinku... Zprostředkování vybraných informací z Národní sítě Zdravých měst, šíření metodiky Zdravých měst nečlenům této sítě – semináře, informační rozesílky.
Zdůvodnění	Aktivní chování měst a obcí směrem ke zvyšování kvality života a životního prostředí je nezbytné pro spokojenost občanů a jejich

	zdraví.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	PK, Krajský koordinátor, Města a obce
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet realizovaných opatření, počet měst v síti Zdravá města.

Úkol č. 3.3.2.3	Energetické audity a úspory energií
Popis	Zpracování energetických auditů budov ve vlastnictví kraje, měst a obcí. Realizace úsporných opatření.
Zdůvodnění	Mnoho škol, veřejných budov a dalších nemovitostí má neúměrnou spotřebu energií, zejména na vytápění.
Garant	Hejtman PK, Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	KÚ PK, města, obce
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet vypracovaných auditů, počet upravených budov.

Úkol č. 3.3.2.4	Podpora zavádění Místních Agend 21
Popis	Využívání mechanismu MA 21 jako formy prosazování udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Zapojení občanů do rozhodování. Výměna zkušeností mezi realizátory MA 21.
Zdůvodnění	Osvědčený mechanismus s propracovanou metodikou, zatím se však v kraji téměř nevyužívá.
Garant	OŽPZ KÚ PK
Realizátor	Města, obce
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet MA 21.

3.3.3 Informační zajištění EVVO ve veřejné správě

Předpokládá se pokračování informačního servisu CELER. směřovaného členům vytvořené sítě obcí a měst aktivních v EVVO a postupné rozšiřování sítě a další vývoj krajského informačního serveru www.ekovychova.cz.

Je žádoucí připravit ucelený systém EVVO vzdělávání lídrů – manažerů obcí, mikroregionů a pověřených pracovníků (koordinátorů) – který bude řešit zvláště problematiku měst a venkova s ohledem na krajinu a životní prostředí a zahrne např. témata strategického a komunitního plánování, územního plánování, udržitelného rozvoje měst, venkova – modely odpadového hospodaření, využití bioodpadu hospodaření s energiemi, srovnání obnovitelných zdrojů energie, energetické úspory, udržitelné metody hospodaření v krajině, ekologicky šetrné formy cestovního ruchu. Je dobré nezapomenout na jiné formy vzdělávání – vzdělávací cyklus lze doplnit publikací věnovanou ochraně krajiny v Pardubickém kraji s vazbou na plánovaný rozvoj měst a obcí.

Dále je třeba pokračovat v pořádání dílčích seminářů a exkurzí k aktuálním tématům – separace odpadů, zpracování bioodpadu, zeleného úřadování, atd.

Úkol č. 3.3.3.1	Zajistit informační servis pro města a obce
Popis	Elektronická rozesílka novinek a informací z oblasti EVVO pro města, obce a svazky obcí, informace a odkazy na www.ekovychova.cz , servis zasílání novinek
Zdůvodnění	Nezbytný informační servis o aktuálním dění obsahově zaměřený přímo na města a obce.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Min. 1x za 2 měsíce
Indikátory hodnocení	Počet rozesílek, počet registrovaných subjektů.

Úkol č. 3.3.3.2	Připravit ucelený systém vzdělávání lídrů měst a venkova
Popis	Grantové řízení na vytvoření vzdělávacího cyklu s tematikou zaměřenou na EVVO (nikoli jen na technické a legislativní otázky ŽP). Realizace vzdělávacího cyklu s využitím zdrojů EU.
Zdůvodnění	Manažeři obcí, mikroregionů, svazků obcí se školí v jednotlivých, málo souvisejících tématech a věnují se hlavně získávání finančních prostředků do obcí na dílčí projekty, často se na příznivé životní prostředí nahlíží jen jako na turistickou devizu.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Organizace úspěšné v grantovém řízení

Časová specifikace	2008-2010
Indikátory hodnocení	Vytvořený systém vzdělávání, metodické materiály, počet a funkce/profese vyškolených osob.

Úkol č. 3.3.3.3	Vydání publikace o krajině a územním plánování
Popis	Publikace věnovaná ochraně krajiny v Pardubickém kraji s vazbou na plánovaný rozvoj měst a obcí.
Zdůvodnění	Krajinný ráz je často narušování živelným rozvojem či nevhodnými koncepcemi a urbanizací.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Do r. 2009
Indikátory hodnocení	Počet výtisků.

3. 4. Podnikatelská sféra, zemědělství

Opatření

- Podpora environmentálně šetrných přístupů
- Nabídka vzdělávacích aktivit

3.4.1 Podpora environmentálně šetrných přístupů

Podnikatelská sféra je oblast s výrazným vlivem na ŽP, na kterou lze však převážně působit jen pomocí zákonů a kontroly jejich dodržování. Tlak zahraniční konkurence nutí dodržovat platnou legislativu v oblasti ŽP velké firmy, dceřiné společnosti zahraničních firem tak zavádějí systémy jakosti přirozeně.

Problém neinformovanosti a nevzdělanosti zůstává zejména u malých a středních firem, které se často soustřeďují na chod firmy bez ohledu na životní prostředí. Tady je prostor pro vzdělávání a rozvoj v oblasti environmentálního managementu a jeho využívání pro prezentování a oceňování osvědčených podniků a zemědělců. Důležitá bude poradenská a jiná podpora ze strany RRA a KÚ.

Úkol č. 3.4.1.1	Podporovat zavádění environmentálních manažerských systémů
Popis	Podpora zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska ŽP – EMS, EMAS, ISO 14001.
Zdůvodnění	Najít vhodný druh podpory pro zavádění a ověřování environmentálně příznivých systémů řízení může významně ovlivnit kvalitu ŽP v celém kraji.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	OŽPZ KÚ PK
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet podniků se zavedeným systémem řízení podniku z hlediska ŽP.

Úkol č. 3.4.1.2	Prezentovat šetrné podnikatelské přístupy
Popis	Prezentace šetrných podnikatelských přístupů k ŽP - na portále EVVO i stránkách PK k ŽP. Oceňování organizací i jednotlivců za environmentálně příznivé chování a podnikání. Ocenění péče o krajinu. Případně pořádání soutěží s tematikou ŽP.
Zdůvodnění	Podpora a ocenění dobrých přístupů je velmi dobrou formou působení na podnikatelskou oblast.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	RRA

Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet publikovaných článků, počet oceněných.

3.4.2 Nabídka vzdělávacích aktivit

V průběhu období plnění první koncepce EVVO PK vznikaly organizace, které postupně zajišťují informační servis a vzdělávání pro podnikatele nebo zemědělce. Jejich aktivity je žádoucí informačně propojit se servisem Krajského koordinátora. Účelné je zahájit spolupráci např. společnou propagací akcí na krajském informačním serveru www.ekovychova.cz

Na místě je podpora pořádání vzdělávacích seminářů pro podnikatele a zemědělce (např. IPPC, čistší produkce, BAT techniky, ekologické zemědělství, ekologicky šetrné přístupy v hospodaření v krajině, welfare, biomasa apod.)

Úkol č. 3.4.2.1	Spolupráce organizací zajišťující služby pro podnikatele a zemědělce
Popis	Propojení informačních toků Krajského koordinátora a dalších organizací zabývajících se problematikou dotýkající se ŽP – RRA, Agrovenkov, Pro-Bio, KEZ, CENIA, KHK, poradenské organizace. Vzájemná propagace akcí.
Zdůvodnění	Vzájemná informovanost napomůže při pořádání akcí, lepší propagaci a odstranění duplicity v systému.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor, servisní organizace
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet zapojených servisních organizací ve výměnné informační síti.

Úkol č. 3.4.2.2	Vzdělávání podnikatelů
Popis	Semináře a školení v oblasti ŽP
Zdůvodnění	Vzdělávání umožňuje předávání informací s důrazem na environmentální legislativu a dodržování předpisů a respektování šetrných přístupů k ŽP.
Garant	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Realizátor	RRA, školící subjekty, poradenské organizace, KHK
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet seminářů, počet vyškolených osob.

Úkol č. 3.4.2.3	Vzdělávání zemědělců
Popis	Informace (weby, letáky, brožury...) a semináře z oblasti ekozemědělství, bioprodukce, biopaliv, využívání alternativních zdrojů energie, šetrné chovy zvířat, legislativa, hospodaření v krajině, využívání financí ze zdrojů EU

	a dalších oblastí.
Zdůvodnění	Informační a vzdělávací aktivity pro oblast zemědělství jsou nezbytným předpokladem pro rozvoj šetrného hospodaření.
Garant	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Realizátor	Agrovenkov, Pro-Bio, KEZ, Agrární komora, další poradenské a školicí subjekty
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet seminářů, počet vyškolených osob.

3. 5. Nevládní neziskové organizace

Opatření

- Podpora rozvoje NNO zabývajících se ŽP

3.5.1 Podpora rozvoje NNO zabývajících se ŽP

EVVO je v Pardubickém kraji ze strany NNO zajišťována s velkým nasazením. Střediska ekologické výchovy mají významný podíl na plnění koncepce EVVO, ale mnohá pociťují finanční nedostatek a nejistotu, což souvisí s nízkým počtem středisek v kraji a jejich nestabilitou danou minimálním počtem zaměstnanců. Je nutno finančně zajistit provoz Ekocentra PALETA, které poskytuje největší objem služeb v krajském i celostátním měřítku a další fungující střediska (Ekocentrum Podorlicko a Ekocentrum Červenka v České Třebové, Ekocentrum Skřítek v Poličce a Ekocentrum Renata v Bělé u Jevíčka) dle prokazatelného objemu činnosti střediska a regionální potřeby.

Finanční podporu na provoz a vybavení potřebují střediska pro terénní ekovýchovu – nově vybudované Krajské pobytové středisko v Oucmanicích (Ústeckoorlicko) a budovaná střediska zabývajících se zvířaty v Pasíčkách na Skutečsku (Ekocentrum Pasíčka) a Zeleném Vendolí na Svitavsku. Zdroje na podporu těchto organizací je třeba najít kromě evropských fondů přímo v rozpočtu PK a nezatěžovat těmito opakujícími se výdaji pravidelné grantové řízení PK.

Stálou pozornost a podporu si zasluhují rozmanité ekovýchovné organizace regionálního a místního významu, které zajišťují aktivity i v nejmenších a nejodlehlejších obcích kraje - organizace ochránců, chovatelů, zahrádkářů, místních občanských iniciativ k ŽP apod.

Úkol č. 3.5.1.1	Podpora rozvoje sítě středisek ekologické výchovy
Popis	Podpořit budování vzájemně komunikující sítě středisek ekologické výchovy s důrazem na regionální pokrytí. Jedno velké krajské středisko a v každém okrese 1 – 2 menší střediska s minimálně 1 zaměstnancem. Spolufinancování provozu SEV, prostředky rozdělovat účelně dle objemu činnosti střediska a regionální potřeby. Vyčleňovat tyto prostředky mimo grantové řízení přímo do rozpočtu PK.
Zdůvodnění	SEV jsou jedním ze základních kamenů EVVO, v PK se rozvíjí nerovnoměrně. Síť středisek je řídká a nestabilní.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP, člen rady PK odpovědný za školství, člen rady PK odpovědný za celoživotní vzdělávání
Realizátor	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, SEV
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených SEV, objem finančních prostředků, počet případně nově vzniklých středisek.

Úkol č. 3.5.1.2	Podpořit investiční záměry středisek ekologické výchovy
Popis	Zvyšování kapacity a vybavení SEV. Příspěvek na investice do denních a pobytových center EV.
Zdůvodnění	Vybavení i kapacita SEV je nedostatečná. Podpořit denní i pobytová centra EV. Je třeba také doplnit zdroje na projekty hrazené z fondů EU (do 95 – 100 % nákladů).
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	OŽPZ KÚ PK, SEV
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených SEV, objem finančních prostředků.

Úkol č. 3.5.1.3	Podpora specializovaných organizací
Popis	Podpora činnosti zahrádkářských, včelařských organizací, organizací zaměřenými na ochranu divoce žijících zvířat, ochránců přírody a dalších podobně zaměřených NNO. Grantové řízení.
Zdůvodnění	Specializované a dobrovolné organizace jsou nezbytnou součástí systému EVVO.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Počet podpořených projektů, objem finančních prostředků.

Úkol č. 3.5.1.4	Podpora Krajského pobytového centra EVVO
Popis	Investiční i neinvestiční podpora zajištění činnosti Krajského pobytového centra environmentální výchovy v Oucmanicích.
Zdůvodnění	Krajské pobytové centrum je základním pilířem EVVO v kraji pro dospělé i děti.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Objem finančních prostředků, objem činnosti centra.

3. 6. Komunikace a řízení v systému EVVO

Opatření

- Řízení EVVO v kraji
- Krajské komunikační prostředky EVVO

3.6.1 Řízení EVVO v kraji

Pracovní skupina EVVO PK se v minulém období osvědčila jako kolektivní řídicí orgán pro řízení systému EVVO v Pardubickém kraji. Jako účinná a nezbytná se ukazuje činnost koordinátora EVVO, jehož jmenování mimo struktury KÚ PK se ukázalo jako velmi efektivní. Částečně vážne komunikace a plnění úkolů ze strany KÚ (Odbor školství), neboť nejsou dostatečné kapacity na realizaci této problematiky. Pro plnění koncepce EVVO PK je třeba určit na Odboru školství a na Odboru životního prostředí KÚ PK pracovníka zodpovědného za oblast EVVO a vyčlenit na tuto činnost jejich část pracovního úvazku

Pro plnění náročných úkolů koncepce EVVO je třeba připravit podmínky pro využití zdrojů z EU a zajistit spoluúčast PK. I zde je důležitá role Krajského koordinátora EVVO, který ve spolupráci s KÚ a RRA bude vyhledávat možné finanční zdroje a komunikovat s potenciálními žadateli a partnery připravovaných záměrů. Od KÚ a RRA se očekává zejména pomoc s přípravou a vlastním zpracováním projektů.

Úkol č. 3.6.1.1	Personální zajištění EVVO na KÚ
Popis	Ustanovení odpovědné osoby za realizaci EVVO prostřednictvím KÚ na OŠMS KÚ PK a OŽPZ KÚ PK v rozsahu dle potřeby vždy 0,2 – 1 úvazek.
Zdůvodnění	Nutná komunikace se školami, obcemi, vzdělávání, realizace grantových řízení atp. vyžaduje stanovení osoby, která se v problematice orientuje.
Garant	Člen rady odpovědný za ŽP, Člen rady odpovědný za školství
Realizátor	OŽP měst, starostové obcí
Časová specifikace	Do června 2008
Indikátory hodnocení	Jmenované zodpovědné osoby.

Úkol č. 3.6.1.2	Pracovní skupina EVVO PK
Popis	Fungování Kolektivního řídicího orgánu systému EVVO v PK. Členové jsou jmenováni členem rady PK zodpovědným za ŽP z řad představitelů PK, úředníků PK, škol, institucí, expertů a NNO.
Zdůvodnění	Expertní orgán a zodpovědné osoby, které napomáhá členu rady PK zodpovědnému za ŽP řídit oblast EVVO v kraji, vyhodnocovat vývoj a stanovovat nové směry rozvoje.

Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Schůzky 2 x ročně
Indikátory hodnocení	Počet schůzek, zápisy.

Úkol č. 3.6.1.3	Krajský koordinátor EVVO
Popis	Výkonný orgán systému EVVO v kraji vybíraný na základě výběrového řízení. Realizuje příslušné úkoly Krajské koncepce EVVO PK.
Zdůvodnění	K propojení všech oblastí EVVO je nutná zkušená expertní organizace z oblasti mimo KÚ PK.
Garant	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Realizátor	Vybraná organizace
Časová specifikace	Každoročně
Indikátory hodnocení	Zprávy o činnosti, min. 2 x ročně.

Úkol č. 3.6.1.4	Využití zdrojů EU pro rozvoj EVVO a realizaci úkolů Krajské koncepce EVVO
Popis	Realizace projektů na rozvoj EVVO z fondů EU, zejména z programů OPŽP, OPVK a dalších. Podpora ze strany PK při vytváření, podávání a realizaci projektů.
Zdůvodnění	K realizaci náročných úkolů Krajské koncepce EVVO je potřeba využít vícezdrojové financování, zejména příslušné operační programy EU.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP, Členové rady zodpovědní za oblast školství a celoživotní vzdělávání
Realizátor	OŽPZ a OŠMS KÚ PK, SEV, NNO, podnikatelé, školy a školská zařízení
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet úspěšných projektů, objem finančních prostředků,

3.6.2 Krajské komunikační prostředky EVVO

Úkolem Koordinátora EVVO PK do budoucna je vyhledávat vhodné partnery, navázat kontakty a podnítit spolupráci jednotlivých aktérů, kteří napomohou plnění záměrů koncepce. Pro další vývoj krajského systému EVVO je vhodná výměna zkušeností v rámci krajů, NUTS II i inspirace u zahraničních modelů. Aktuální informace k EVVO bude koordinátor nadále poskytovat všem cílovým skupinám na krajském informačním portálu, informovat tak o aktuálních tématech, pořádaných akcích, grantových schématech, vyhlašovat soutěže, prezentovat dobré příklady ze škol, obcí, podniků, uvádět užitečné odkazy atd. Zároveň musí zajistit všemi formami medializaci krajské ekovýchovy.

Plnění koncepce EVVO PK je třeba průběžně monitorovat, jedenkrát ročně ji vyhodnocovat a na základě připomínek aktérů i veřejnosti ji následně aktualizovat.

Úkol č. 3.6.2.1	Krajský internetový portál EVVO
Popis	Specializované internetové stránky věnované EVVO v kraji. Průběžně aktualizované a doplňované o konané akce, granty, legislativní změny a další informace.
Zdůvodnění	Základní informační nástroj.
Garant	Vedoucí OŽPZ KÚ PK
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Průběžně
Indikátory hodnocení	Počet publikovaných článků, počet rozesílek registrovaným členům.

Úkol č. 3.6.2.2	Internetový portál EVVO pro děti
Popis	Specializované internetové stránky věnované EVVO věnované hlavně dětem. Zaměření na hry a informace o ŽP.
Zdůvodnění	Tato cílová skupina využívá Internet velmi často, ale odpovídající nástroj na její ovlivnění není k dispozici.
Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	Od r. 2009
Indikátory hodnocení	Počet publikovaných článků, počet přístupů.

Úkol č. 3.6.2.3	Aktualizace a vyhodnocování krajské koncepce EVVO
Popis	Návrhy drobných úprav koncepce, zejména doplňování úkolů, vyhodnocování jejího plnění.
Zdůvodnění	Zpětná vazba a reakce na vývoj situace v oblasti EVVO.

Garant	Člen rady PK odpovědný za ŽP
Realizátor	Krajský koordinátor
Časová specifikace	1 x ročně
Indikátory hodnocení	Zprávy o plnění koncepce.

Příloha 1: Předpokládané náklady

Pozn.: V případě uvedené periodicity „každoročně“, „průběžně“ apod. jsou uvedené částky za jeden rok.

Číslo	Název priority, opatření a úkolů	Konkrétní návaznost na jiné dokumenty	Částka	Periodicita	Zdroje mimo krajský rozpočet	Nároky na krajský rozpočet	Kapitola, poznámky
3.1	Školství						
3.1.1	Podpora začleňování EVVO do výuky						
3.1.1.1	Ustavit školní koordinátory EVVO	Metodický pokyn MŠMT 32 338/2000-22	0	Průběžně		0	
3.1.1.2	Zajistit účast žáků na programech ekologické výchovy	AP EVVO VII. 48	1 000 000	Každoročně	Rodiče, příspěvky měst a obcí, granty nadací a MŠMT, sponzoři	0	
3.1.1.3	Podporovat školní projekty EVVO	AP EVVO III. 20	2 000 000	Každoročně	Příspěvky měst a obcí, granty nadací a MŠMT, sponzoři, fondy EU	1 000 000	OŠMS, Grantové řízení
3.1.1.4	Tvorba a vydávání pomůcek		200 000	Každoročně	Granty nadací, MŠMT, MŽP, inzerenti, prodej, fondy EU	100 000	OŠMS, OŽPZ
3.1.2	Vzdělávání pedagogů a provozních zaměstnanců						
3.1.2.1	Realizovat DVPP	AP EVVO III. 22	1 000 000	Průběžně	Granty, fondy EU, účastnické poplatky	500 000	OŠMS
3.1.2.2	Pořádat krajskou konferenci EVVO	AP EVVO III. 22	100 000	1x ročně	Sponzoři, účastnické poplatky	0	
3.1.2.3	Vzdělávání ředitelů škol	AP EVVO III. 22	200 000	Průběžně	Granty, fondy EU, účastnické poplatky	100 000	OS
3.1.2.4	Vzdělávání provozních zaměstnanců		100 000	Průběžně	Rozpočty škol	50 000	OŠMS
3.1.3	Zajištění informačního servisu pro školy						
3.1.3.1	Informovat školy prostřednictvím sítě MRKEV	AP EVVO III.23	150 000	Min. 6x ročně	MŠMT, fondy EU, SSEV Pavučina, Krajský koordinátor	0	
3.1.3.2	Založit síť mateřských škol MRKVIČKA	AP EVVO III.23	100 000	Min. 4x ročně	Krajský koordinátor	50 000	OŠMS
3.1.4	Ekologizace provozu škol						

3.1.4.1	Sledovat ekologickou stopu škol a školských zařízení	AP EVVO VII. 47	500 000	Průběžně	Granty MŠMT, příspěvky měst a obcí, školní rozpočty	0	
3.1.4.2	Zajistit ekologizaci školního provozu	AP EVVO I. 5, VII. 47	5 000 000	Průběžně	Investice zřizovatelů škol	2 000 000	OŠMS, Odbor majetkový
3.1.4.3	Podpořit aktivity ke zvelebování a využívání školních zahrad a veřejných prostranství v blízkosti školy	AP EVVO VII. 47, VII. 51	5 000 000	Každoročně	Investice zřizovatelů škol, Nadace Partnerství	500 000	OŽPZ, příspěvek programu ŠUŽ
3.1.5	Mimoškolní výchova a vzdělávání						
3.1.5.1	Podporovat organizovanou mimoškolní zájmovou činnost	AP EVVO III. 20	5 000 000	Průběžně	Členské a účastnické poplatky, školní rozpočty, příspěvky měst a obcí	300 000	OŽPZ, grantové řízení
3.1.6	Medializace a prezentace školní EVVO						
3.1.6.1	Pořádat soutěž Zelený ParDoubek	AP EVVO III. 21	400 000	1x za 2 roky	Sponzoři	50 000	OŠMS, odměny pedagogům
3.1.6.2	Prezentovat školní aktivity		100 000	Průběžně	Školní rozpočty, Krajský koordinátor	0	
3.1.7	Environmentální vzdělávání studentů středních a vysokých škol						
3.1.7.1	Připravit témata diplomových, ročníkových a dalších studentských prací z environmentální oblasti		50000	Průběžně	Školní rozpočty, Krajský koordinátor	0	
3.1.7.2	Zajistit praxi studentů s environmentální tematikou		200 000	Průběžně	Firmy, podnikatelé, Krajský koordinátor, SEV	0	
3.1.7.3	Zapojit Univerzitu Pardubice do aktivit EVVO		0	Průběžně		0	
3.1.8	Zajištění kapacit pro školní a mimoškolní ekologickou výchovu						
3.1.8.1	Podpořit lektory ve střediscích ekologické výchovy	PRK 4.1.2	2 500 000	Každoročně	Granty MŽP, MŠMT, nadací, příspěvky měst a obcí	1 500 000	Odbor celoživotního vzdělávání, OŠMS, OŽPZ
3.2	Veřejnost						
3.2.1	Rozvoj ekologického poradenství	zák. 123/1998 Sb. § 13					

3.2.1.1	Podpořit rozvoj ekologických poraden	PRK 4.1.1	3 000 000	Průběžně	Granty MŽP, nadací, fondy EU	2 000 000	OŽPZ
3.2.1.2	Hledat nové cesty k šíření EVVO informací	AP EVVO 6, VII. 50, PRK 4.1	300 000	Průběžně	Granty MŽP, nadací, fondy EU	0	
3.2.2	Osvětové akce s ekologickou tematikou						
3.2.2.1	Zajistit osvětu k třídění odpadů	PRK 4.1	2 000 000	Průběžně	EKO-KOM a.s, rozpočty měst a obcí, granty MŽP	0	
3.2.2.2	Podpořit pořádání osvětových akcí	PRK 4.1	5 000 000	Průběžně	Granty MŽP, fondy EU, granty nadací, příspěvky měst a obcí, sponzoři, NNO	500 000	OŽPZ, grantové řízení
3.2.2.3	Zajistit osvětu k aktuálnímu tématu (šetrnému spotřebitelství, ekostavatelství s využitím OZE, úsporám energie či ekozemědělství)	PRK 4.1	500 000	Průběžně	Granty MŽP, fondy EU, granty nadací, příspěvky měst a obcí, sponzoři, NNO	100 000	OŽPZ, grantové řízení
3.3	Veřejná správa						
3.3.1	Organizační opatření k realizaci EVVO						
3.3.1.1	Ustavit koordinátory EVVO na úrovni měst a obcí	AP EVVO VII. 45	100 000	Průběžně	Rozpočty měst a obcí	0	
3.3.1.2	Soutěž pro města a obce		500 000	1x za 2 roky		500 000	OŽPZ
3.3.2	Vzorová role veřejné správy						
3.3.2.1	Ekologizace provozu KÚ	AP EVVO I. 5, VII. 47	1 000 000	Průběžně		1 000 000	Kancelář ředitele úřadu
3.3.2.2	Propagace zdravého způsobu života		400 000	Průběžně	Rozpočty měst	0	
3.3.2.3	Energetické audity a úspory energií	AP EVVO I. 5	10 000 000	Průběžně	Rozpočty měst a obcí	2 000 000	Odbor majetkový
3.3.2.4	Podpora zavádění Místních Agend 21	AP EVVO VII. 50, PRK 4.1	100 000	Průběžně	Rozpočty měst a obcí	0	
3.3.3	Informační zajištění EVVO ve veřejné správě						
3.3.3.1	Zajistit informační servis pro města a obce	AP EVVO 7	50 000	Min. 1 x 2 měsíce	Krajský koordinátor	0	
3.3.3.2	Připravit ucelený systém vzdělávání lídrů měst a venkova	AP EVVO VII. 45, II. 14	3 000 000	2008 - 10	Fondy EU	0	
3.3.3.3	Vydání publikace o krajině a územním		300 000	2009		300 000	OŽPZ

	plánování						
3.4	Podnikatelská sféra, zemědělství						
3.4.1	Podpora environmentálně šetrných přístupů						
3.4.1.1	Podporovat zavádění environmentálních manažerských systémů	PRK 4.1	0??	Průběžně		0	
3.4.1.2	Prezentovat šetrné podnikatelské přístupy		0	Průběžně		0	
3.4.2	Nabídka vzdělávacích aktivit						
3.4.2.1	Spolupráce organizací zajišťující služby pro podnikatele a zemědělce		0	Průběžně		0	
3.4.2.2	Vzdělávání podnikatelů		500 000	Průběžně	Účastnické poplatky, fondy EU	0	
3.4.2.3	Vzdělávání zemědělců		500 000	Průběžně	Účastnické poplatky, fondy EU	0	
3.5	Nevládní neziskové organizace						
3.5.1	Podpora rozvoje NNO zabývajících se ŽP						
3.5.1.1	Podpora rozvoje sítě středisek ekologické výchovy	PRK 4.1.2	2 000 000	Každoročně		2 000 000	
3.5.1.2	Podpořit investiční záměry středisek ekologické výchovy	PRK 4.1.2	5 000 000	Každoročně	Fondy EU	1 000 000	
3.5.1.3	Podpora specializovaných organizací		1 000 000	Každoročně		1 000 000	OŽPZ, grantové řízení
3.5.1.4	Podpora krajského pobytového centra EVVO	PRK 4.1.2	2 000 000	Každoročně		1 000 000	
3.6	Komunikace a řízení v systému EVVO						
3.6.1	Řízení EVVO v kraji						
3.6.1.1	Personální zajištění EVVO na KÚ	AP EVVO II. 17	400 000	Do června 2008		400 000	Kancelář ředitele úřadu
3.6.1.2	Pracovní skupina EVVO PK	AP EVVO VII. 46	0	2 x ročně		0	
3.1.1.3	Krajský koordinátor EVVO	PRK 4.1.3	1 000 000	Každoročně		1 000 000	OŽPZ
3.6.1.4	Využití zdrojů EU pro rozvoj EVVO a realizaci úkolů Krajské koncepce EVVO	AP EVVO VI. 38	0	Průběžně		0	

3.6.2	Krajské komunikační prostředky EVVO						
3.6.2.1	Krajský internetový portál EVVO	PRK 4. 1	100 000	Průběžně	Krajský koordinátor	0	
3.6.2.2	Internetový portál EVVO pro děti	PRK 4. 1	100 000	Od r. 2009	Krajský koordinátor, granty	0	
3.6.2.3	Aktualizace a vyhodnocování krajské koncepce EVVO	PRK 4. 1	100 000	1 x ročně	Krajský koordinátor	0	